

PODPORE, KI JIH DAJE KONGRES, VEČAJO KRIZO

BEDNIM SAMO TRI STO MILIJONOV — V POMOČ KORPORACIJ MILIJARDE

Kapitalizem nima smisla za ljudsko blagostanje. —
Ogromna posojila bogatašem. — Žoganja za službe

Vzelo je par let, predno je predsednik Hoover sploh priznal, da imamo gospodarsko krizo. V zbornici poslancev in senatu so sicer večkrat govorili o nji in tudi o apelih za pomoč nezaposlenim so razpravljali tu in tam. Hooverova administracija in velika večina obeh zbornic pa je vedno odgovarjala, da v deželi ni tolikšne sile, da se bi morala s problemom brezposelnih baviti zvezna vlada, kajti privatna dobrodelnost bo prav lahko kos povečani nalogi. Na čelo so se ji postavili ljudje iz vrst bogatašev in kolektali. Ali po enem letu so izprevideli, da bogataši ne dajo zadosti, delavci, kar je zaposlenih in katerim so jemali v ta namen od plače, pa ne zaslužijo dovolj niti za svoje potrebe. Tako so začeli pomožni reliefi najprvo pritiskati na občine in okraje, nato na države in končno na kongres za federalno pomoč. Vsi soglašajo, da bo prihodno zimo med milijoni nezaposlenih in njih družin še več bede kakor v prejšnjih dveh.

Kongres se je letos ves čas prerokal in ničesar izdatnega storil — ne za ljudstvo, ker se od kongresnikov in senatorjev kapitalističnih strank pač ne more pričakovati, da bi delali za ljudsko blaginjo. Pač, ko so v Washingtonu enkrat spoznali, da je res kriza v deželi, so določili par milijard in jih dali v upravo rekonstrukcijski finančni korporaciji, ki je pod kontrolno zvezne vlade in kongresa. Bile pa so nakazane v pomoč bogatim lastnikom na pol bankrotiranih železnic, velebankirjem in sličnim finančnim ter industrialnim kraljem. Glavni ravnatelj te vladne

institucije z milijardami kredita na razpolago je bil bivši podpredsednik Zed. držav, čikaški bankir Chas. G. Dawes. Malo pred konvencijo republikanske stranke je odstopil ter prevzel vodstvo svoje banke (Central Republic Bank) v Chicagu, katero so vlagatelji z zahtevami za denar ter špekulacije v "dobrih časih" zelo omajale. Dawes je dobil na svoj denarni zavod 80 milijonov dolarjev vladnega posojila, ali le nekaj milijonov manj kot pa znašajo skupne vloge. Mnogo bank, ki bi lahko dale vladi še boljše jamstvo, ni bilo uslišanih, ker njih lastniki pri vladnih jaslih nimajo tolikšnega vpliva — in pa ker so v njih prizadeti le mali vlagatelji iz revnejših slojev.

Michiganski senator Couzens, član republikanske stranke, je v svojem govoru v senatu izjavil, da so stotine milijonov dolarjev, ki jih je nakazala privilegiranim prosilcem vladna kreditna korporacija, šle v blagajne bogatašev ne da bi industrija raditega zaposlila enega samega delavca več. Z drugimi besedami, dve milijardi denarja je šlo kapitalistom indirektno v pokritje njih izgub, ki so jih napravili v "depresiji". Ako bi vlada nakazala pred dobrim letom par milijard za javna dela, bi to pomnilo zaposlitev direktno in indirektno več milijonov delavcev, ki bi s svojim delom ob enem znatno povečali takozvano narodno bogastvo. Od kapitalistične večine seveda ni pričakovati človekoljubnega ukrepa.

Nedavno je bil v Washingtonu s svojo deputacijo čikaški župan in alpiral na kongres, da naj skozi rekonstrukcijsko finančno korporacijo dovoli Chicagu do 20 milijonov dolarjev posojila, da bo občina v stanju plačati učitelje, gasilce, policaje in druge delavce, katerim dolguje na zaostalih plačah že mnogo milijonov. Ali posojila občini je bilo odklonjeno, eni sami banki v Chicagu pa so ga dali 80 milijonov, četudi je jasno, da lahko nudi občina vseh milijonov ljudi sigurnejšo garancijo.

Ko je bil v kongresu sprejet takozvan Garnerjev načrt, ga je predsednik Hoover vetiral. Dejal je, da vsebuje v sebi nevarnost povečanja krize ter kal skrajno slabega gospodarstva. Priporočal pa je sprejem načrta, ki dovoljuje blizu dve milijardi kredita državam in posameznim korporacijam za razne gradnje, in pa okrog tri sto milijonov za posojila državam v svrhu direktnega podpiranja nezaposlenih in njih družin. To je vse, kar so po treh letih krize pripravljene dati.

Napačna kontrola

Namesto, da vladni agentje preiskujejo, kdo izmed "rdečkarjev" ruši med ljudstvom "zaupanje v banke", bi bilo boljše, da bi spravili pod ključ tiste bankirje, ki so vlagatelje okradli — čeprav na "legalen" način — za stotine milijonov dolarjev.

BONUSNA ARMADA PRED KONGRESNO PALAČO

Bivši vojaki, ki so bili v armadi tekom svetovne vojne, so gluhi za vsa urgiranja, da naj se povrnejo na svoje domove. Prošli teden jih je bilo v Washingtonu še nad 15.000, kjer so dan in noč korakali mimo kongresne palače ter bele hiše z zahtevami, da jim bonus izplača takoj. Na tej sliki vidite množico veteranov pred kapitolom z demonstrativnimi napisi. Poročajo, da disciplina med njimi peša, ker je nadev v uspeh njihove misije pojenjala. Hrane dobe malo in mnogi so v capah. To je množica, ki napravi na vsakega vtis bede. Oficijni Washington bi veterane že davno s silo iztirjal, če bi bili to le brezposelni delavci, ne pa bivši vojaki, ki so se borili "za obrambo ter čas in slavo domovine ter zvezdne zastave". Preje so jim obljubljal gradove v oblakih, zdaj pa jih krmijo z "donaci" in čorbo. Norman Thomas jim je povedal, kje je njihovo mesto, če hočejo, da bo njih boj kaj zalegel, ampak veteranom roje po glavi le obljube in smatrajo, da imajo radi svojega službovanja v armadi posebne privilegije.

SOCIALISTI DALI DOBER VZGLED ZA PODPORNE AKCIJE V STAVKAH

Emergency Committee for Strikers Relief pod vodstvom Thomasa izvršil veliko delo. — Pregled računov

Največja zapreka uspehu stavk ameriških delavcev so pomankljive pomožne akcije. Delavci, ki morajo pod pritiskom razmer na stavko, so največkrat brez sredstev in po par tednih štrajka že v bedi. Se celo organizirani delavci boljše plačanih strok se znajdejo v težkočah, če se stavka vleče mesec ali dva in so potrebni podpore.

Socialisti to pomankljivo pripravljeno pomoči in istotako premožnosti v West Virginiji. Thomasov namen ni bil, da ustanovi trajno pomožno akcijo, kar pove že ime, toda potreba za tako ustanovo je tako očitna, da je konvencija socialistične stranke letos sklenila, da jo reorganizira na trajni podlagi. Omenjeni pomožni odbor pod načelstvom Thomasa, v katerem je tudi mnogo ne-socialistov, je od oktobra 1929 prejel v podporo stavkarjem \$46.906,79, zaeno z drugimi dohodki pa je znašala skupna vsota od omenjenega datuma do 31. maja to leto \$50.983,15. Od tega je potrošil v pomoč stavkarjem v West Virginiji nad \$21.000, ostalo vsoto pa v stavkah tekstilnih delavcev, za premogarje v Kentuckiju, v stavki oblačilnih delavcev, organiziranih v ILGWU itd. Vsega skupaj je ta odbor deloval v 25. stavkah. V omenjenih vsotah niso vključeni prispevki v živilih in obleki, katerih je bilo mnogo poslanih. Za plačo uslužbenecv reliefa je bilo v omenjenem razdobju izdano \$1.779, več pa za tiskovine, ker je treba za tolikšno kolekto pač razposlati širo demže mnogo pisem. Vse račune, dohodke in izdatke pregledajo javni računski veščaki in njih računsko poročilo se razpošilja delavskim organizacijam in delavskemu tisku, katero sodeluje v zbiranju doneskov.

TOVARNA SLEPOTE.

Edina industrija, ki jo kapitalizem stoprocentno obratuje, je industrija zavajanja.

FATHER J. R. COX IZ PITTSBURGHA IŠČE INSPIRACIJE V RIMU

Župnik James R. Cox v Pittsburghu je postal javnosti znana oseba ko je vodil več tisoč brezposelnih v Washington. Prišedši nazaj v Pittsburgh je obdržal velikanski shod na prostem, ker je med drugim dejal, da če potrebno, bo kandidiral za predsednika Zed. držav na listi stranke brezposelnih. Father Cox, kakor ga imenujejo, je skušal s krščansko dobrodelnostjo omiliti bedo in je veliko pridiljal v cerkvi in na radio postaji proti krivicam, toda njegovo znanje o socialnih problemih je plitko in njegov "radikalni" program za izhod iz krize se razlikuje od reakcionarnega papeževga le v besedah.

Letos je Father Cox po Mussolinijevem in Hitlerjevem vzgledu začel snovati novo organizacijo, katere znak je plava srajca. Nedavno je odpotoval v Rim, da preštudira delovanje fašistov, in v Nemčijo, da vidi, kako je Hitler pridobil milijone Nemcev v svojo stranko. V Italiji pa se je Father Cox premislil in dne 13. julija je dejal poročevalcu W. R. Deuelu, da fašizem ne odobrava, da je Mussolini tiran, in da nima njegova stranka s fašizmom ničesar skupnega razen barvano srajco. V Italiji je spoznal, da svet potrebuje ne diktatur nego pravo demokracijo. Tako je v Rimu dobil inspiracije, dasi drugačne nego je pričakoval. Te vrste voditelji se pojavijo v vsaki krizi in izginejo čim postanejo razmere normalnejše. Vzlic dobrohotnosti napravijo ljudstvu več škode nego koristi, ker ga odvajajo od skušenih in konstruktivnih organizacij.

Lausannski dogovor v luči vojnih dolgov

Dogovor, ki so ga sklenile na lausannski konferenci v Švici v glavnem Francija, Anglija, Italija in Belgija na eni strani in Nemčija na drugi, je bil po objavi v svetu burno pozdravljen, ker je sporočil, da je problem reparacij rašen in s tem dan deželam glavni pogoj za ekonomsko obnovo. Dogovor pa vsebuje med drugim določbo, da pride nova pogodba v veljavo šele, ko bodo prizadete dežele rešile vprašanje medsebojnih vojnih dolgov. Zavezniške države v Evropi imajo namreč ogromne vojne dolge, deloma druga drugi, največ pa Zed. državam. Slednjim so jih do Hoovervega moratorija odplačevala na račun nemške vojne odškodnine, ki glasom lausannske pogodbe skoro vsa odpade.

Prvotno so zavezniki na versailski mirovni konferenci sklenili, da jim mora Nemčija plačati tekom več generacij 65 milijard dol. vojne odškodnine. Pod pritiskom okupacije in poraženosti je Nemčija pogodbo podpisala, toda silnega bremena reparacij ni zmogla in je zagazila v gospodarski polom. Zavezniki so ji na podlagi dognanj Dawesove komisije reparacije znižali na 33 milijard dolarjev. Ali tudi te vsote ni zmogla in imenovana je bila na predlog zaveznikov nova nepristranska komisija pod vodstvom Amerikanca O. D. Younga, ki je nemške reparacije znižala na 26 milijard. Ker pa je duh-deficitizma izginil iz nemškega ljudstva, in ker Nemčija smatra, da je plačala že preveč odškodnine, je deloma pod pritiskom bremena reparacij, deloma vsled smotrnega pritriranja svojega gospodarstva na prag bankrota zavezniki končno primorala, da so proglasili na Hooverovo iniciativo takozvani moratorij, ki je za določeni čas ukinil Nemčiji odplačevanje reparacij, zavezniki pa obroke na vojna posojila, nato pa na lausannski konferenci črtal skoro vso vsoto ki jo je Nemčija še dolgovala za reparacije. Po novi pogodbi je Nemčija zaveznikom dolžna le še 714 milijonov dolarjev, ali komaj en odstotek prejšnje vsote.

Kaj pa dolg zaveznikov Zed. državam, ki znaša enajst milijard? Zavezniki, oziroma njim na čelu Anglija in Francija, so sprejeli med seboj kot že omenjeno "gentlemanski sporazum", da bodo Nemčiji končnoveljavno odpuščene reparacije šele ko bo urejen tudi problem vojnih dolgov. To je užgalo patriote in mnoge druge Amerikance, kateri so takoj pričeli s propagando proti brisanju zavezniskih obligacij tej deželi in ob enem kritizirajo na vso moč Hoover, češ, da je prepopustljiv in da igra v roke mednarodnim bankirjem na Wall streetu, ki žele, da Zed. države odpuste dolg, zato da bo Nemčija v stanju ojačati svoje gospodarstvo na račun ukinjenih reparacij in s tem zagotoviti privatne upnike, pred vsem Amerikance in Angleže, da so njih milijarde v Nemčiji varno investirane.

Argument nasprotnikov popustitve v dolgovih je, da če se zaveznikom vojna posojila v vsoti 11 milijard odpusti, bodo morali plačati skoro vse stroške svetovne vojne ameriški davkoplačevalci, kajti tudi Zed. države imajo milijarde dolga na posojila, ki so jih vzeli od domačega prebivalstva tekom svetovnega klanja in po vojni (npr. "liberty-bondi").

Vprašanje reparacij je direktno v zvezi z vojnimi dolgi, pravijo zavezniki. V Ameriki pa vztrajajo, da so reparacije eno, dolgi Zed. državam pa posvem druga zadeva. Stvar torej še ne bo tako kmalu izravnana, če sploh bo predno pride splošni polom. Ob enem je sedanji položaj in spori radi reparacij ter dolgov dokaz, da je vojna draga, predraga in katastrofalna stvar bodisi za premagance kot za zmagovalce. Žal, da se kapitalistične vlade v šoli izkušeni nič ne nauče.

KRVAVA VOLILNA BITKA V NEMČIJI SE BLIŽA KONCU

Politična in gospodarska razbolenost v rajhu stane mnogo življenj. — Divjanje na ulicah.

V Nemčiji ne mine dan, da bi v spopadih med pristaši političnih struj ne bilo nekaj oseb ubitih in mnogo pretepenih. V izgredu 10. julija je bilo 17 ubitih in 181 nevarno ranjenih. Pruski notranji minister socialist Karl Severing je izdal poziv na nemške stranke, naj se bore inteligentno, v luči razuma, ne pa z noži, kolci in revolverji. Če bi prevladovali argumenti, ki jih narekuje pamet, bi kri delavcev ne rdečila ulic nemških mest. Najhujše divjajo fašisti, ki si hočejo pri volitvah v državni zbor 31. julija siloma izvojevati večino. Za sedanjo politično podivjanost v Nemčiji je odgovoren v prvi vrsti versailski imperialistični mir, in v drugi fanatična gonja fašistov in komunistov, ki hočejo kovati kapital zase v krvi nemškega ljudstva, pa naj bodo posledice kakršnekoli. Socialistična stranka skuša vplivati pomirjevalno, toda pri toliki razdivjanosti je tudi sama prisiljena posegati v boj s silo in v ta namen ima svoje čete, zvane "republikanska železna fronta", v kateri je par sto tisoč delavcev. Kako bodo volitve izpadle, je težko ugibati vzlic temu, da je do volitev le še nekaj dni, kajti politična atmosfera v Nemčiji je vulkanična do skrajnosti.

Stavke v Evropi

Vzlic krizi so stavke v Evropi letos precej številne. Nedavno so se v stavkah v Franciji dogodili izgredu, ki so zahtevali več življenj, v začetku julija pa so zaštrajkali rudarji v Belgiji. V demonstracijah je bilo par delavcev ubitih in oblast je proglasila obsedno stanje.

NAŠ PROGRAM

Boj proti sedanemu sistemu in za socializem do zmage.

Večja socialistična stranka.

Več klubov JSZ z večjim številom članstva.

Več aktivnosti v klubih.

Več socialističnega mišljenja med socialisti.

Več društev v Prosvetni matici.

Več kulturnih društev z delavsko ideologijo.

Več delavske prosvete v delavskih organizacijah.

Poostritev borbe proti zavajalcem.

Gojitev socialističnega prepričanja v delavcih, da postane nepremagljivo.

ki še danes zmagujejo z glavami ter pravijo, da so naši cilji sicer lepi, toda nedosežni, dokazujejo samo, kako je človek še vedno majhen, tako majhen, da se ne upa verjeti, da so visoki cilji dosežni.

Sele čas bo pokazal, da se zavedno delavstvo ne bori zastonj!! Vse se da doseči, samo dela in agilnosti je treba.

Soc. klub 6 JSZ. in klub 33 Warde (soc. stranke države Ohio) sta sklenila prirediti Card Party in ples. Zato pridimo vsi 23. julija ob 7. zvečer v J. S. N. D., W. 130th and McGowan Ave., West Park, O.

BAJONETI PROTI DELAVCEM

Na sliki je oddelek ohijske državne milice, katere je bila poslana proti stavkarjem Provident majne v Belmont County, ker so v masnem pikniku kompaniji branili obnoviti obrat s stavkopolaj.

jako žalostnih razmerah. In da je mizerija še hujska, se nekateri tolažijo s strupeno pijačo. Na žalost je med temi tudi nekaj takih, ki so bili prej trezni misleči možje.

Pred seboj imam resolucijo Ohio Socialist Party, ki urgira, naj ohijska legislatura sprejme socialistični predlog za brezposelnostno zavarovanje. Citam: Sedanje brezposelnostne razmere povečujejo že obstoječo bedo v državi Ohio in po drugih državah; vodijo k vedno večji demoralizaciji in ne ogrožajo samo sedanje generacije, temveč tudi bodoče državljanje.

Resnično se to dogaja danes med nami. In zato pravim, da se je za izjokati nad delavstvom, ki se ne da organizirati, ampak se pusti begati od kapitalistov na eni in od njih zavaznikov komunistov na drugi strani.

Za tem pridejo na vrsto prepirlji, ki so po naših naselbinah na dnevnem redu. Socialisti nismo izvzeti. Imamo še vedno takih ljudi v naših vrstah, ki mislijo, da se jim je zgodila krivica, ker ni šlo po njihovem. Pa mesto, da bi se nesoglasje izravnao mirnim potom, se pa ljutijo na stranko, češ, ona je kriva in tako pride v postojankah do razdorov. Ko bi taki naši sodrugi prišli enkrat do spoznanja, da je stranka prvo in glavno in potem šele prijateljstvo! Toliko resnose se bi vendar smelo pričakovati o naših sodrugov, da bi radi osebne prijateljstva ne rušili in ne spodbujali discipline v stranki. Kadar gre za dobrobit delavskega razreda, vendar bomo potegnili za poedinem, ki je morda naš prijatelj, a je, kar se načel tiče, v krivem.

Prinašajmo naše sporne zadeve pred instanco naših pravih in ravnajmo se po njih. Obenem pa glejmo, da bodo v naši eksekutivi vedno taki člani, na katere se lahko zanese, da bodo pravični na vse strani. Kdor pa namenoma ovira naše delo in s tem škoduje socialističnemu gibanju, stori bolje, če čimprej pusti stranjo.

Ti prepripi v naših vrstah so tudi precej krivi, da ni tiste aktivnosti, ki bi bila baš v tem času pred volitvami tako potrebna. Veliko število celo naših Američanov je zainteresirano v našega kandidata Normana Thomasa. Treba je podpisati; treba nabirati v kampanjski fond; treba je resnega dela, ne pa samo medsebojnega kritiziranja!

Slabi časi so že tako, dolarji in kvodri za kampanjo, za Proletarca, za to ali ono potrebno reč, se radi vseobče stiske zelo težko dobe, zato de'ujmo vsaj možno. Če ne, je bilo vse naše delo zadnjih let zastonj.

Dne 31. julija se bo vršil na Pintarjevih farmah (260. cesta in St. Clair Ave., to je v Euclid City) piknik, ki ga je aranžirala City Central Socialist Party of Ohio in bo v prid kampanjskega fonda za jesenske volitve.

Vzemite St. Clair—Nothingham karo do konca, odtam bo vozil "special" bus do prostora. Vdeležite se tega piknika v polnem številu!

Pobirajte podpise! Čas je kratek: samo do 1. avgusta.

Izročite nabrane podpise na pristojno mesto in to pravočasno!

Sodrugi, ne pozabite 1. avgusta!

Frank Barbič.

Delavsko gibanje napreduje

Cleveland, O. — Največje veselje za delavskega voditelja je pač to, kadar vidi in sliši od vseh strani, da delavsko gibanje dobro napreduje. Baš v zadnjem času prihajajo iz različnih naselbin jako ugodna poročila: ustanavljajo se novi socialistični klubi; shodi, prireditve so na dnevnem redu in občinstvo se jih pridno udeležuje. Vse to so vesti, ki jih delavski agitator rad sliši in so mu v spodbudo k nadaljnjemu delovanju.

Tudi pri nas v Clevelandu se na socialističnem polju pridno dela. Tudi tukaj se ustanavljajo novi klubi in že obstoječi se pa jačajo. 23. in 24. julija bo pa naše zavedno delavstvo imelo priliko, prisostvovati konvenciji, Y. P. S. L. To je organizacija naših mladih socialistov.

V soboto, 23. julija bodo priredili velik shod na Public Squaru.

V nedeljo, 24. julija bo pa njihov banket v Workmen's Centerna, 147th St. in Kinsman. Na programu imajo tudi več shodov po dvorinah in vogalih mesta Cleveland.

Kdor se želi udeležiti njihovega banketa, naj se neutegoma priglasi pri spodaj podpisane mu.

V nedeljo 31. julija, bo lokalna socialistična stranka priredila velik piknik na dobro poznani Pintarjevi farmi. Na dnevnem redu bodo dobri govorniki, igre in petje. Med drugim bo več delavskih zborov skupaj zapelo "Internacionalo". Kuhinja in bara sta v oskrbi slovenskih sodrugov in sodružic, kar bo našim ljudem dobra garancija, da bodo lahko zadovoljni s postrežbo.

Pričakuje se velike udeležbe tudi od strani slovenskega delavstva. Toraj v nedeljo, 31. julija, vsi na socialistični piknik. Odbor vam garantira najboljši užitek.

Louis Zorko.

Piknik kluba št. 27 JSZ

Cleveland, O. — Klub št. 27 JSZ. in njegovi odseki priredijo v nedeljo 7. avgusta svoj običajni letni piknik, vršil se bo na Močilnikarjevi farmi. Pripravljali odbor je pridno na delu, da bo postrežba prvovrstna in da bodo vsi, ki se ga vdeležijo popolnoma zadovoljni. Klubov pevski odsek "Zarja" bo nastopil z nekaterimi izbranimi pesmicami, ki bodo poživila srca vseh. Poleg druge zabave bo na programu tudi dober delavski govornik, ki bo pojasnil pomen skupnega nastopanja in delovanja v sedanji volilni kampanji. Razume se, da bo za plesaljelne preskrbljena tudi fina godba.

Vabimo torej vse da se vdeležite tega piknika v lepi prosti naravi, ter po svoji moči gmotno pomagajo v sedanji volilni bitki. — Ivan Babnik.

Spartakove beležke

Milwaukee, Wis. — Iz kratkih poročil v Prosveti in Proletarcu se razvidi, da je H. N. Z. napravila na zadnji konvenciji lep korak naprej — proti končnemu polomu — kateri je neizogiben, ako bo na konvencijah vse drugo bolj važno, kakor pa gospodarska vprašanja.

Toda nekaj koristnega je organizacija končno le pridobila in to je: jako dobro lekcijo glede posledic komunistične nestrpnosti in razdiralne politike.

Če bi na waukeganski konvenciji SNPJ zmagal po Bartuloviću propagirani progresivni blok, bi naša Zveza jadrjala že proti polomu.

Ako bi komunisti opustili le del svojega plitkega navdušenja, pa se navzeli mesto tega nekoliko boljše strategije in razumevanja ljudske psihologije, bi imeli danes odlično moč v H. B. Z. namesto, da so izgubili zadnje ostanke svojega nekdanjega vpliva.

Milwaukeeški "komunisti" očitajo socialistom z vso resnostjo, da še niso konfiscirali javnih naprav, kakor telefon, elektriško ali plinsko centralo in banke... In najhujše pri tem je, da človek lažje debatira s holy jumpers, kakor pa s temi "revolucionarji".

Demonstracije pred dobrodelnimi postajami so za tujnake "taktična poteza", dasiravno delijo tukajšnje mestne in okrajne oblasti brezposelnim več živeža v enem tednu, kakor v drugih državah v enem mesecu.

Dotični, kateri tako radi kričijo "svoji k svojim" naj enkrat blagovoljivo pojasnijo, če je trgovina ali podjetje, last Američana, ki ima slovenskega nastavljenca, tudi slovensko podjetje.

Soc. pev. zboru Naprej bi svetoval, naj v bodoče poje ne grobnice samo takim umrlim, ki so to zaslužili; to je takim, kateri so v resnici delovali za dobro stvar ter doprinali gmotne in moralne žrtve za napredne, delavskim in ljudskim interesom koristne organizacije in se pri tem niso ozirali na osebno prijateljstvo poedincev. S tem si bo zbor prihranil mnogo utemeljenih in neutemeljenih očitaj.

Marsikateri izmed naših socialističnih klubov ima poleg iskrenih, razredno zavednih članov tudi take, ki so člani iz osebnih, sebičnih namenov. Nekateri pa imajo to bolezen, da so vedno tam, kjer je večina, oziroma vlečejo vedno v tisto stran, "kamor vleče veter".

V teku zadnjih par let je sovjetska vlada spravila v zavode in šole, ki stojijo na najvišji stopnji popolnosti, vse zapuščene otroke. Teh je bilo več milijonov. Nekateri so zgubili starše v vojnem času, drugi za časa strašne suše in lakote. Medtem pa je bogata Amerika vrgla stotisoče otrok na cesto, da tavajo zgubljeni iz kraja v kraj ter duševno in telesno propadajo.

V Rusiji se dviga in jača družinsko življenje, dasi je vsaka verska propaganda zatrta. V tej najbogatejši državi na svetu pa narašča število uničenih domov in družin na stotisoče.

Toda še vedno gradimo milijonske cerkve in katedrale.

J. P. Z. S. v Milwaukee je torej na trdnih nogah.—Njena solventnost znaša 134 odstotkov. Vidite, kako potrebna je bila "izvanredna konvencija" in kako veliko delo je izvršil Cene.

Če bi osli imeli volilno pravico, bi glasovali gotovo za tiste, ki jim polnijo jasli; toda delavci volijo povečini za tiste, ki jim jemljejo kruh.

Toda, zato hočejo nekateri revolucijo — da bi jim ne bilo treba glasovati.

V Milwaukee Obzoru je nekdo skušal pisati o Jugoslovanski bratski federaciji. Pri nas je pač vse mogoče, saj je tudi Trunk pisal o Einsteini teoriji. — Spartak.

Izlet članov kluba št. 1

Chicago, Ill. — Prihodnja nedeljo, 24. julija je običajni izlet kluba št. 1 JSZ na takozvani "Kranjski hribček" nad Steržinarjem v Willow Springsu.

Ker ste se lansko leto gotovo dobro zabavali, si želite tudi letos, in radi tega se udeležite s svojo družino ali pa s prijatelji in znanci. Za vsakovrstno zabavo in postrežbo bo najbolje preskrbljeno. Kdor se hoče peljati s trukom, naj bo gotovo ob trčetrt na deset pri Franku Udovichu, 2623 S. Ridgeway Ave. Vožnja stane 50c v oha kraja. — Odbor.

S pridnostjo do milijonov

V Winston Salemu se je ubil, ali pa bil ubit 20-letni Smith Reynolds, sin tobačnega kralja. Prvič se je poročil, ko mu je bilo 17 let in iz tega zakona ima zdaj 2 leti staro dete. Podedovalo je 15 milijonov dolarjev. Ne njegov oče, ne mati, ne otrok niso spravili skupaj te visoke imovine, nego je iztisnjena skupaj iz žuljev in srag tisočeri delavcev, ki garajo za sramotno nizko plačo v tobačnih tovarnah Reynoldsove kompanije.

Konferenca JSZ v zapadni Penni

Konferenca soc. klubov in društev Prosvetne matice z delegatov v zapadni Pennsylvaniji se vrši v nedeljo 31. julija v Slovenskem domu, MOON RUN, PA. Prične se točno ob 10. dopoldne D. S. T.

To bo prva konferenca po IX. zboru JSZ. Na dnevnem redu bo poročilo delegata in drugih zastopnikov o zboru, poročilo in razprava o konvenciji soc. stranke v Readingu, Pa., o naši agitaciji, naši kampanji in shodih, o agitaciji za Proletarca in naše klubove, o delu Prosvetne matice, o položju med premogarji itd.

Vsi klubi in društva Prosvetne matice NAJ IZVOLJO ZASTOPNIKE. Na konferenco so vabljeni tudi drugi člani in somišljeniki.

Po konferenci ob 2. pop. bo predavala s. ANNA P. KRASNA o ženstvu v delavskem gibanju. Ženske, moški in ml. JACOB AMBROŽIČ, tajnik. Dana je vabljena, da pride na to predavanje v obilnem številu.

Konvencija soc. stranke v Pennsylvaniji

Parkhill, Pa. — Dne 2.—3.—4. julija se je vršila v Sinking Spring Parku v Readingu konvencija socialistične stranke države Pennsylvanija. Omenjena park obsega 25 akrov zemlje, preko katere teče žuborec potok. Zaraščena je z velikim drevjem. V parku je velik plesni paviljon in druga poslopja, ki služijo za komfort obiskovalcem. Vse to omenjam, ker je ta park last socialistične organizacije mesta Reading. Kupila ga je pred 3. leti za \$8.500. Člani so park v vseh ozirih izboljšali, zgradili paviljon in druge naprave, — vse brezplačno. Plačali so samo za gradbeni material, a še tega jim je bilo nekaj poklonjenega. Ze ko gledate ta park se uverite o treznomislečem, pridnem delu sodrugov v Readingu.

Konvencije se je udeležilo kakih 120 delegatov in par stogostov iz vseh krajev Pennsylvanije. Bila sta zastopana le dva kluba JSZ. Namreč št. 5, katerega je reprezentiral podpisani, in pa klub v Herminiu, čigar delegat je bil Anton Zornik. Boljše se je odzvala naša mladina, od katere so prišli na konvencijo Ruth Zabrie, Jane Fradel, A. Zornik ml. in Frances Langerholc.

Konvencijo je otvorila državna tajnica sodružica Sarah Limbach, nakar je izvolila stalne konvencije odbornike ter odseke. Slednji so se takoj lotili odkazanega dela in naslednji dan že podali poročila, katere so bila z malimi spremembami sprejeta.

Bil sem že na več različnih konvencijah, ali še na nobeni nisem opazil tako trezno mislečih ljudi. Ni bilo ne desnega ne levega krila, ne osebnih mrženj in ambicij. Sleherni se je zavedal resnih časov, v katerih se nahajamo in deloval je za spreh delavskega gibanja v celoti. Delegacija je sprejela nova pravila, več resolucij, program in načrte za efektivno organizatorično delo. Izvolila je tudi eksekutivni odbor 9. članov, v katerega je bil ponovno izvoljen tudi naš sodrug Anton Zornik. Glavni urad ostane v Pittsburghu.

V Readingu sem se seznanil z večimi Slovenci, med njimi s P. Kočevarjem, A. Jakličem, J. Pakižem, John Klarišem in Rusom. Pravilo so mi, da so Slovenci v Readingu in okolici povečini socialističnega prepričanja. Menda je med njimi najaktivnejši s. Klarish. Naročeni so na lokalni socialistični list Reading Labor Advocate.

Socialisti v Readingu imajo svoj dom, ki je centrum njihovih aktivnosti. V njemu je tudi delavnica, kjer izdelujejo trebno, vabiti naše sovrstnike cigare s franko "Karl Marx z vabljivimi obljubami v naše Cigar". Prodajajo jih po 5 in delavske vrste. Kajti možje,

10c. Delavnico lastuje stranka. Sedaj zaposluje le štiri delavce, a včasih jih je bilo več. Depresija je precej prizadela ta business, kajti revež ne kadi cigar, bogatejši pa smotk z označbo Karla Marxa tudi ne kupujejo.

Kriza ima svoje pogubne posledice tudi v Readingu. V boljših časih bi gotovo dobil kakega naročnika na Proletarca, tako pa nisem nobenega. Kjer ni, se ne more vzeti.

Ko so se vršile lani v Readingu občinske volitve, so v kampanji nasprotniki delavstva trdili, da bodo kapitalisti tovarne preselili v druge kraje, če bodo spet izvolili socialiste na upravo. Nekateri so to verjeli, najbolj še pobožnjaki, ki so se pustili zaslepiti svojim "dušnim pastirjem" in glasovali za kandidate privatnih interesov. Ali tovarne vseeno ne obratujejo.

Stari socialisti v Readingu so večinoma potomci Nemcev in še zdaj govore svoj poseben angleški dialekt. Označujejo jih s "Pennsylvania Dutch".

Potujoč v Reading smo se ustavili nekaj časa v Harrisburgu in si ogledali državni kapitol, ki je res impozantna zgradba. Zaradi grafta pri njeni gradnji dela nekaj oseb pokoro v jetnišnici.

Nazaj grede smo si ogledali Narodno pokopališče v Gettysburgu, kjer se je vršila 1.—3. junija 1863 ena največjih bitk za odpravo sužnosti. Armada južnih držav je bila poražena. Tu je imel Abraham Lincoln svoj sloviti govor, zvan "The Gettysburg Address".

Frank Podboy.

Strah pred nevarnim socializmom

West Park, O. — Delavske razmere so že tako globoko podničilo, da je sploh težko pisati o njih. Siri pa se ubožstvo, da nikdar tega. Ni mogoče popisati, kako se vse pritožuje in jamra.

Samo en up nam sredi tega propadanja še ostaja, namreč, da naša armada raste. Današnji voditelji starega reda nas vede ali nevede in to proti lastni volji izenačujejo. Nam delavcem se bliža čas, ko bomo končno do dobra spoznali, da smo mi tista sila, od katere zavisi vse. Spoznali bomo pa tudi to, da nam ne gredo samo dolžnosti in samo dolžnosti, ampak tudi vse pravice.

Nespametno bi bilo misliti, da bo družabni red ostal vedno tak, kakršen je, da bo kapitalistična družba vedno na krmlu. Vsa znamenja kažejo, da bo kapitalistične družbe prej ali slej konec. V očigled tega je po mojem skraj nepodobno, vabiti naše sovrstnike cigare s franko "Karl Marx z vabljivimi obljubami v naše Cigar". Prodajajo jih po 5 in delavske vrste. Kajti možje,

ki še danes zmagujejo z glavami ter pravijo, da so naši cilji sicer lepi, toda nedosežni, dokazujejo samo, kako je človek še vedno majhen, tako majhen, da se ne upa verjeti, da so visoki cilji dosežni.

Sele čas bo pokazal, da se zavedno delavstvo ne bori zastonj!! Vse se da doseči, samo dela in agilnosti je treba.

Soc. klub 6 JSZ. in klub 33 Warde (soc. stranke države Ohio) sta sklenila prirediti Card Party in ples. Zato pridimo vsi 23. julija ob 7. zvečer v J. S. N. D., W. 130th and McGowan Ave., West Park, O.

Na programu imamo sposobnega socialističnega govornika, ki bo otvoril spored, in sprejem novih članov v socialistično stranko. Socializem utira pot v lepšo bodočnost. Da je strah pred "nevarnim" socializmom popolnoma neumesten, ni treba poudarjati.

Zato, somišljeniki in prijatelji delavske zavesti, na svidenje! Vsi na priredbo!

Math Bizjak.

Članom kluba št. 1 JSZ

Chicago, Ill. — Prihodnja seja kluba št. 1, ki se vrši 22. julija je izredno važna: Pol-letno poročilo tajnika, volitve delegata za izredno konvencijo državne organizacije soc. stranke, in referat sodr. Donald J. Lotricha o Tom Mooneyu in Billingsu. Vsled tega apeliramo na člane, da se gotovo udeležijo te seje. Povabljeni so tudi vsi drugi, da se udeležijo klubove seje. — Tajnik.

Čas in razmere nas kličejo na delo

Cleveland, O. — V zadnji številki Proletarca (1295) sem čital priporočilo dopisnikom po naselbinah, naj bi kaj več poročali o aktivnosti itd.

Kako rad bi človek ugodil tej želji, ko bi se ne bal, da bi se nekateri naši stari sodrugi, ki so dali kri in meso za socialistično gibanje, ne zjokali nad žalostnim položajem.

Prvi in najvažnejši vzrok, ki ga ni treba tolmačiti, je pač kriza. Izmed vseh slojev je najbolj prizadeta socialistična delavska masa.

Delavstvo, včlanjeno pri stranki, se je vedno dobro zavedalo, da se od današnjega gospodarskega sistema ne da pričakovati sigurne bodočnosti. Zavedali so se tudi tega, da kakor hitro jo sistem zavoji, občutijo to predvsem in v glavnem delavci. V tem pogledu je bilo izkušnje že več kot dovolj. Zato je zavedno delavstvo bilo vedno na pažnji. Trošilo je svoje novce in druge svoje sile za organiziranje. Prižadevalo si je, da bi se politično orientirana delavska misel čim bolj razvila in utrdila. Delovalo je in podpiralo delavsko politično akcijo, kjerkoli je moglo, ker je prek "dobrih" časov gledalo v bodočnost.

Drugi pa niso izven "prospertite" hoteli videti ničesar. Usmerili so svoje oči predvsem v garaže, kjer sta se svetili kar po dve "kari" (avtomobila), kjer pa danes kokoši valijo piščance. Mašine so šle namreč za prosperiteto... Naši sodelavci se niso zmenili za prerokovanja socialistov. Takrat, ko bi bila njihova pomoč kaj izdala, se niso zgrabili in podprli stremljenja zavednih delavcev.

Veliko naših aktivnih sodrugov in veliko drugih izven stranke je oplazila kriza tako hudo, da so že popolnoma "broke". Brez dela, stanovanja in drugih sredstev žive v

ki še danes zmagujejo z glavami ter pravijo, da so naši cilji sicer lepi, toda nedosežni, dokazujejo samo, kako je človek še vedno majhen, tako majhen, da se ne upa verjeti, da so visoki cilji dosežni.

Sele čas bo pokazal, da se zavedno delavstvo ne bori zastonj!! Vse se da doseči, samo dela in agilnosti je treba.

Soc. klub 6 JSZ. in klub 33 Warde (soc. stranke države Ohio) sta sklenila prirediti Card Party in ples. Zato pridimo vsi 23. julija ob 7. zvečer v J. S. N. D., W. 130th and McGowan Ave., West Park, O.

Na programu imamo sposobnega socialističnega govornika, ki bo otvoril spored, in sprejem novih članov v socialistično stranko. Socializem utira pot v lepšo bodočnost. Da je strah pred "nevarnim" socializmom popolnoma neumesten, ni treba poudarjati.

Zato, somišljeniki in prijatelji delavske zavesti, na svidenje! Vsi na priredbo!

Math Bizjak.

Članom kluba št. 1 JSZ

Chicago, Ill. — Prihodnja seja kluba št. 1, ki se vrši 22. julija je izredno važna: Pol-letno poročilo tajnika, volitve delegata za izredno konvencijo državne organizacije soc. stranke, in referat sodr. Donald J. Lotricha o Tom Mooneyu in Billingsu. Vsled tega apeliramo na člane, da se gotovo udeležijo te seje. Povabljeni so tudi vsi drugi, da se udeležijo klubove seje. — Tajnik.

Čas in razmere nas kličejo na delo

Cleveland, O. — V zadnji številki Proletarca (1295) sem čital priporočilo dopisnikom po naselbinah, naj bi kaj več poročali o aktivnosti itd.

Kako rad bi človek ugodil tej želji, ko bi se ne bal, da bi se nekateri naši stari sodrugi, ki so dali kri in meso za socialistično gibanje, ne zjokali nad žalostnim položajem.

Prvi in najvažnejši vzrok, ki ga ni treba tolmačiti, je pač kriza. Izmed vseh slojev je najbolj prizadeta socialistična delavska masa.

Delavstvo, včlanjeno pri stranki, se je vedno dobro zavedalo, da se od današnjega gospodarskega sistema ne da pričakovati sigurne bodočnosti. Zavedali so se tudi tega, da kakor hitro jo sistem zavoji, občutijo to predvsem in v glavnem delavci. V tem pogledu je bilo izkušnje že več kot dovolj. Zato je zavedno delavstvo bilo vedno na pažnji. Trošilo je svoje novce in druge svoje sile za organiziranje. Prižadevalo si je, da bi se politično orientirana delavska misel čim bolj razvila in utrdila. Delovalo je in podpiralo delavsko politično akcijo, kjerkoli je moglo, ker je prek "dobrih" časov gledalo v bodočnost.

Drugi pa niso izven "prospertite" hoteli videti ničesar. Usmerili so svoje oči predvsem v garaže, kjer sta se svetili kar po dve "kari" (avtomobila), kjer pa danes kokoši valijo piščance. Mašine so šle namreč za prosperiteto... Naši sodelavci se niso zmenili za prerokovanja socialistov. Takrat, ko bi bila njihova pomoč kaj izdala, se niso zgrabili in podprli stremljenja zavednih delavcev.

Veliko naših aktivnih sodrugov in veliko drugih izven stranke je oplazila kriza tako hudo, da so že popolnoma "broke". Brez dela, stanovanja in drugih sredstev žive v

ki še danes zmagujejo z glavami ter pravijo, da so naši cilji sicer lepi, toda nedosežni, dokazujejo samo, kako je človek še vedno majhen, tako majhen, da se ne upa verjeti, da so visoki cilji dosežni.

Sele čas bo pokazal, da se zavedno delavstvo ne bori zastonj!! Vse se da doseči, samo dela in agilnosti je treba.

Soc. klub 6 JSZ. in klub 33 Warde (soc. stranke države Ohio) sta sklenila prirediti Card Party in ples. Zato pridimo vsi 23. julija ob 7. zvečer v J. S. N. D., W. 130th and McGowan Ave., West Park, O.

Na programu imamo sposobnega socialističnega govornika, ki bo otvoril spored, in sprejem novih članov v socialistično stranko. Socializem utira pot v lepšo bodočnost. Da je strah pred "nevarnim" socializmom popolnoma neumesten, ni treba poudarjati.

Zato, somišljeniki in prijatelji delavske zavesti, na svidenje! Vsi na priredbo!

Math Bizjak.

Članom kluba št. 1 JSZ

Chicago, Ill. — Prihodnja seja kluba št. 1, ki se vrši 22. julija je izredno važna: Pol-letno poročilo tajnika, volitve delegata za izredno konvencijo državne organizacije soc. stranke, in referat sodr. Donald J. Lotricha o Tom Mooneyu in Billingsu. Vsled tega apeliramo na člane, da se gotovo udeležijo te seje. Povabljeni so tudi vsi drugi, da se udeležijo klubove seje. — Tajnik.

Čas in razmere nas kličejo na delo

Cleveland, O. — V zadnji številki Proletarca (1295) sem čital priporočilo dopisnikom po naselbinah, naj bi kaj več poročali o aktivnosti itd.

Kako rad bi človek ugodil tej želji, ko bi se ne bal, da bi se nekateri naši stari sodrugi, ki so dali kri in meso za socialistično gibanje, ne zjokali nad žalostnim položajem.

Prvi in najvažnejši vzrok, ki ga ni treba tolmačiti, je pač kriza. Izmed vseh slojev je najbolj prizadeta socialistična delavska masa.

Delavstvo, včlanjeno pri stranki, se je vedno dobro zavedalo, da se od današnjega gospodarskega sistema ne da pričakovati sigurne bodočnosti. Zavedali so se tudi tega, da kakor hitro jo sistem zavoji, občutijo to predvsem in v glavnem delavci. V tem pogledu je bilo izkušnje že več kot dovolj. Zato je zavedno delavstvo bilo vedno na pažnji. Trošilo je svoje novce in druge svoje sile za organiziranje. Prižadevalo si je, da bi se politično orientirana delavska misel čim bolj razvila in utrdila. Delovalo je in podpiralo delavsko politično akcijo, kjerkoli je moglo, ker je prek "dobrih" časov gledalo v bodočnost.

Drugi pa niso izven "prospertite" hoteli videti ničesar. Usmerili so svoje oči predvsem v garaže, kjer sta se svetili kar po dve "kari" (avtomobila), kjer pa danes kokoši valijo piščance. Mašine so šle namreč za prosperiteto... Naši sodelavci se niso zmenili za prerokovanja socialistov. Takrat, ko bi bila njihova pomoč kaj izdala, se niso zgrabili in podprli stremljenja zavednih delavcev.

Veliko naših aktivnih sodrugov in veliko drugih izven stranke je oplazila kriza tako hudo, da so že popolnoma "broke". Brez dela, stanovanja in drugih sredstev žive v

ki še danes zmagujejo z glavami ter pravijo, da so naši cilji sicer lepi, toda nedosežni, dokazujejo samo, kako je človek še vedno majhen, tako majhen, da se ne upa verjeti, da so visoki cilji dosežni.

Sele čas bo pokazal, da se zavedno delavstvo ne bori zastonj!! Vse se da doseči, samo dela in agilnosti je treba.

Soc. klub 6 JSZ. in klub 33 Warde (soc. stranke države Ohio) sta sklenila prirediti Card Party in ples. Zato pridimo vsi 23. julija ob 7. zvečer v J. S. N. D., W. 130th and McGowan Ave., West Park, O.

Na programu imamo sposobnega socialističnega govornika, ki bo otvoril spored, in sprejem novih članov v socialistično stranko. Socializem utira pot v lepšo bodočnost. Da je strah pred "nevarnim" socializmom popolnoma neumesten, ni treba poudarjati.

Zato, somišljeniki in prijatelji delavske zavesti, na svidenje! Vsi na priredbo!

Math Bizjak.

KLUBOM IN DRUŠTVOM

ALI želite svojim priredbam čimveč moralnega in gmotnega uspeha?

OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

PIKNIK PIKNIK

KLUBA ŠT. 222 JSZ.

GIRARD, OHIO

V NEDELJO 31. JULIJA

na navadnem prostoru.

Ker je prebitek piknika namenjen za kampanjski fond, vabimo rojake iz domače in bližnjih naselbin na obilno vdeležbo. Postrežba bo fina v vseh ozirih.

Važne vesti iz vzhodnega Ohio

Bridgeport, O. — Vsem socialističnim klubom in društvom Prosvetne Matice se naznanja, da se bo prihodnja konferenca vršila tretjo nedeljo v avgustu, to je 21. avgusta in sicer ob 10. uri dopoldne pri sodruhu Johnu Kostrevcu v Powhatan Pointu.

Popoldne istega dne bo pa piknik in zabava v prid konferencie. Ta konferenca bo ena najvažnejših, kar smo jih doslej imeli. Nastopali bodo tudi govorniki in slišali bomo poročilo 9. zborovanja JSZ. Zato je nič manj ko dolžnost vseh klubov in društev Prosvetne Matice, da pošljejo na to konferenco in privedo čim več zastopnikov.

Časi so resni in baš zaradi bližajočih se volitev je treba, da se pobrigamo za našo stvar, kolikor se največ da. Soc. stranka si pridobiva tukaj, kakor tudi po vseh Združenih državah pristaše. Glejmo, da podpremo kampanjo še bolj in tako pomagamo naši stranki do uspeha. Zato ne prezirimo važnosti te konferencie!

Stavka premogarjev kaže, kaj je naredil demokratski govornik; ako bi bil slučajno republikanec, bi se zgodilo isto. (Vojaki, gardisti, deputiji za premogarske barone — bajoneti in krogle pa za stavkarje. Tak je način reševanja stavkarskih problemov! Posledica: še večja sužnost.)

Ko bi imeli socialistično administracijo, kot jo imajo v Milwaukee, bi kaj takega ne bilo. Zato pa ne zgubljam časa in delujmo, da pride soc. stranka na površje. V teh krajih je vedno več takih, ki se zanimajo zanjo in jo podpirajo. Se celo protestantovski duhovniki. Eden teh me je obiskal 11. julija, pa ker me ni našel doma, je dejal, da pride pozneje. To navajam zato, da boste vedeli, kam vse je posegel socializem. Ljudem se vedno bolj jasni, da delamo za pošteno stvar in to je kar me najbolj veseli.

9.—10. julija sva s hčerko Margaret obiskala več somišljenikov v Aliquippi in Amridgu, Pa. Nabrala sva tudi par dolarjev v podporo Proletarca. To rečem — če se kdo domisli na Proletarca, so to somišljeniki v Aliquippi. In to kljub temu, da so delavske razmere tam tako slabe, da jih ni mogoče popisati. Dovolj je, če povem, da so skozi vseh zadnjih enajst mesecev delali 15 dni. V Amridgu je bilo do meseca maja za spoznanje bolje. Zdaj pa tudi delajo samo po dva dni in pol na teden z znižano mezdno Presenečen sem bil, ko je Mrs. Fr. Strubel, pri kateri smo baš bili, stopila k meni in mi dala 25c: "V podporo Proletarca!" je dejala, dasi nisem ničesar še omenil, da kolektam ali kaj podobnega. Nato so se odzvali še drugi, katerih imena niso našli v seznamu. Tudi nekaj naših simpatičarjev je vmes. Hvala vsem za pomoč, kajti z delavstvom vred je tudi list v hudih stiskah. In ako ga ne bomo zdrževali mi delavci, drugi ga gotovo ne bodo.

23. ali 24. julija bom obiskal Salem in Girard, da poagiram za list in JSZ. Dobro bi bilo, ko bi kluba sklicala sestanke

za te večere, tako bi se lahko pogovorili kaj več. V Salemu bi se sestali morda 22. jul. zvečer; v Girardu pa 23. ali 24. jul. zvečer. Ali, če je bolj prično, pa v nedeljo popoldne.

Članstvo kluba št. 11 SZJ na noge! Udeležimo se sej in skrbimo, da dobimo vsakega slehernega, pošteno mislečega človeka v klub. Prilike za pojačanje stranke ni bilo še nikoli take, kakor je prav zdalje.

Dne 3. julija je naš pevski zbor posetil priredbo društva SNPJ. in odnesel dober utis. Društvo nam je obljubilo, da nam poset vrne.

Seja tukajšnje federacije društev SNPJ. se bo vršila 28. avgusta ob 1. popoldne v društveni dvorani na Boydsville, O. Upoštevajte važnosti te seje in se je udeležite!

Pisal bi kaj več o stavki, pa je vse tako zmešano, da treba počakati. Bitke so na dnevnem redu. Eni delavci so se vrnili na delo, drugi še stavkajo. Tudi milica je dospela v bližino. Ko to pišem, so aretirali 39 stavkarjev v Piney Forku. Na Blaine so šli eni nazaj, druge nečejo. Na Powhatan Pointu se drže še dobro. Povsod se pa pričakuje še nemirov. Vzrok so demonstracije, ker ne puste masnega piketiranja.

Zdi se mi, da je skrajni čas, da masa odpre svoje oči in začne misliti, kam so jo speljali taki, kakor je Hoover in drugi pred njim, ki so obetali vse mogoče, pa ni bilo nič tega. Pač pa so s svojo zavoženo politiko zakrivali krizo. Zdaj je na vrsti Roosevelt. Kdor misli, da si bo z golimi obljubami nasičeval želodec, naj le kliče: Hurey for Roosevelt! Pokazal bode le svojo, človeka že nevredno topost, ki ne zasluži resničesar drugega, nego kapitalistični bič.

Drugi pa, ki imate zdrav razum, storite na volišču svojo dolžnost. Kateri imate še peticije za podpise, mi jih pošljite do 25. julija, kajti pozneje bo prepozno. Skušajte dobiti čim več podpisov! Joseph Snoy.

Nekaj glede slik delegatov IX. zбора JSZ

Milwaukee, Wis. — Oni, ki so naročili slike IX. zбора JSZ, pa jih morda še niso prejeli, naj to sporoče. Poslane so bile vsem. Kdor je ni še naročil, pa jo želi, naj pošlje zanjo poštne znamke. Tudi Milwaukee naj pridejo ponje.

Skok Studio, 1333 S. 61st St., West Allis, Wis.

Naročnikom, klubom JSZ in društvom Prosvetne matice

Vesled izrednih razmer, ki so prizadele banke, prosimo organizacije, naročnike in zastopnike Proletarca, da pošljajo denar po poštni nakaznici (Postal Money Orders). Vse kar ima stike z listom naslavljajte: PROLETAREC, 3639 W. 26th ST., CHICAGO, ILL. Drugo, kar ima stike z J. S. Z. ali Prosvetno matico pa: JUGOSLAV FEDERATION S. P., 3639 W. 26th ST., CHICAGO, ILL. Ne pošiljajte nakaznic na ime posameznika, pač pa kot zgoraj omenjeno.

TAJNIŠTVO JSZ. IN UPRAVNIŠTVO PROLETARCA.

PREMOGARJEVE DIVIDENDE

V premogovniku Edna št. 1 blizu Greensburga, Pa., je nedavno ubilo štiri rudarje. Na sliki vidite, ko jih odvažajo od rova.

Važno za socialiste v Illinoisu

Stranka ne pride na glasovnico, če ne bo dovolj podpisov na peticiji.

Chicago, Ill. — V smislu nove volilne postave, ki je naperjena proti manjšinskim strankam, mora socialistična stranka v Illinoisu dobiti najmanj 25,000 glasov na peticije za nominiranje svojih kandidatov za državne urade in predsedniška kandidata, Norman Thomas in James H. Maurerja.

Čas za nabiranje podpisov je kratek — le še nekaj tednov. V temu času moramo zbrati potrebno število glasov — do 30,000, da se izognemo možnim neprivikam. Če se to ne zgodi, je ne le vse delo zaman, ampak bodo na glasovnici le demokrate in republikance — Hoover in Roosevelt — delavstvo pa bo brez svoje liste.

Slednje se ne sme zgoditi! Dolžnost slehernega socialističnega člana je, da se v prihodnjih par tednih požuri in dobi čimveč podpisov. Isto velja tudi za druge, ki čutijo, da so delavci in siti kapitalizma.

Pri tem delu so nam stavljeni ogromni ovire, katere se pa morajo premostiti za vsako ceno. Ena teh je, da se sme podpisati na peticije le registrirani volilec, ki ni glasoval pri zadnjih primarnih volitvah. In tukaj se je izkazalo, da so političarji starih strank zadnje spomlad nagnali vse na volišče. V nekaterih mestecih in rudarskih kempah v Illinoisu, kjer je prebivalstvo odvisno od javne miloščine, je bilo volilec dan na izbiro: ali na volišče ali pa ne dobite podpore! Toliko daleč smo že prišli v "svobodni" deželi velekaptalizma.

Druga ovira je topost in ignoranca delavcev, kar mora iz nas napraviti le še bolj socialiste. To topost in ignoranco moramo podjarmiti kot prvi pogoj za napredek.

Vsi tisti, ki imate peticije: na delo! V začetku septembra morajo biti peticije vložene v Springfieldu in lista Farmer-Labor party v Chicagu pa pri okrajnem volilnem odboru. Farmer-Labor party v okraju Cook, s katero sodelujejo socialisti, mora dobiti 70,000 podpisov — zasluga korumpiranih

demokratov in republikancev, ki se hočejo obdržati pri koritu za vsako ceno. Apeliramo tudi na tajnika JSZ Charles Pogorelca ali pa od tajnika državne organizacije Larksa, naj se požurijo, dobe podpise in peticije vrnejo do sredi avgusta. Podpisi in naslovi morajo biti točni. Apeliiramo tudi na tiste, ki so pripravljeni pomagati pri tem delu, naj se nemudoma zglasijo osebno ali pismeno v uradih Proletarca, kjer dobe peticije.

Kampanjski odbor.

Volitve, pivo ter parade in piknik

Detroit, Mich. — Sedaj, ko imamo časa dovolj na razpolago, imamo tudi priliko, da se naučimo misliti v naprednem delavskem duhu.

Volitve se bližajo in razni kandidati ne štedijo z obljubami. Vse mogoče dobrote nam ponujajo. Namesto Hooverovih kokoši bomo letos dobili demokratsko pivo. To edino nas bo rešilo iz krize. Kaj zato, ako si lačen, par vrčkov piva — in OK. Amerika!

To je že očitno norčevanje, kar si kapitalistični stranki dovolita. Vsak, ki ima trohico razuma, se mora zgražati nad tako blufarjijo. Pivo bo vrnilo prosperiteto! In vendar naš ameriški delavec bolj ali manj misli, da bo tako res. Tudi med našimi rojaki je nemalo takih zaslepljenec. Na svojih agitacijskih potih večkrat naletim na take naše ljudi, ki me čisto zaresno izprašujejo, ali bomo pili pivo že v decembru, ali šele prihodnje pomlad? Torej, za pivo gre. Pivo, pa čeprav ne boš imel v žepu centa, da bi si kupil kruha, nikar pivo.

Zadnji čas je, da bi ljudje spregledali in se več ne dali voditi za nos. Oddajte svoje glasove socialistični stranki, ki ima edina poštene namene. Glasujte vsi ko eden za naše kandidate!

Nekaterim smo socialisti premalo radikalni. "Ne upate se demonstrirati po ulicah; shode imate po zaprtih dvorinah itd."

Jaz sem pa mnenja, da pa-

rade in zastave ter veliki napis, pa še rdeče kravate pod gol-tancem, vse to ne bo odpomoglo delavski misli. Treba je vse nekaj drugega, resnega. Treba je pojačati vrste socialistične stranke. Treba je glasovati za naše delavske kandidate, ko pride čas zato. Parade in cirkus ter vsa druga šara spada demokratom in republikancem, katerim je maškerada glavno.

Ne pozabimo, da priredi socialistični klub št. 114 JSZ v soboto zvečer, to je 30. julija piknik (Moonlight Picnic) in sicer na dobroznani Travnikarjevi farmi, Desuindre, blizu 11. Mile Rd. S tem ste vabljeni vsi rojaki v Detroitu in okolici, da se tega piknika udeležite polnoštevilno. Za izvrstno postrežbo bo skrbel odbor.

Janko Zornik.

Proč s temi razmerami!

Latrobe, Pa. — Delavstvu v Latrobe in okolici priporočam, da se polnoštevilno udeleži socialističnega shoda, ki je sklican za v sredo 27. julija ob 8. uri zvečer na Weldon in Ligonier Str., na oglu v Latrobe. Govoril bo sodrug Liebermann iz Pittsburga, Pa. Ako bi pa deževalo, se bo shod vršil v Eagles Bldg. na Spring St.

Vstopnina je prosta, torej ni v tem oziru nobenega zadržka. Tako boste imeli priliko poslušati dobrega govornika.

V teh kritičnih časih se vsakdo ves v skrbeh izprašuje, kaj bo, ako se kaj kmalu ne obrne na bolje? Ali vsak naj si zapomni, da se delavske razmere ne bodo spremenile same od sebe na bolje. Pa četudi nam kapitalistična stranka tuintam vrže kako skorjo kruha, to še ne odpomore naši bedi. Kajti prihodnji mesec je že spet stradanje na vrsti. Da se iznebimo te večne nesigurnosti, se moramo potruditi mi delavci sami. Potrebno je, da se združimo in zahtevamo svoj delež.

Zato dne 27. julija vsi na shod! Delavci in delavske žene ter otroci nas vseh, ki nas tare mizerija, nastopimo in pokazimo, da nismo zadovoljni z razmerami, ki nas tlačijo vsak dan bolj. Hočemo izboljšanja; hočemo dela in kruha!

Mary Fradel.

Skupni piknik

Milwaukee, Wis. — Vročina zadnje klubove seje ni preprečila, da se je ne bi vdeležili številni sodrugi in sodruginje in preresetali važna vprašanja ki so pred nami.

Glavno besedo je imel s. Sotstarich, ki je zapel ono staro, o stroških bodoče kampanje, o dolgu prejšnje in o skupnem pikniku kateri mora to dolg izbristat.

Težave pri nabiranju kampanjskega fonda so velike, čeprav so nam skoro vsa društva naklonjena in prispevajo kolikor jim je v danih razmerah mogoče. Do zdaj sta prispevala dr. "Sloga" št. 1 in dr. "Bled" št. 19 JPZS. Prvo \$10, drugo pa \$5.00 za predsedniško kampanjo. To je prvi prispevek. Po svojih močeh prispevajo tudi posamezniki, delavci kakor tudi naši trgovci. Težave so velike, toda z dobro voljo in zadostnim požrtvovanjem bomo tudi te premagali.

Skupni piknik angleškega kluba 5. warde in kluba št. 37

JSZ se bo vršil v nedeljo 24. julija v Howard parku na Howard Ave. (en block od Road 100).

Na zadnji klubovi seji je bilo sklenjeno, da se odpeljejo vdeleženci od S. S. Turn dvorane ob 10. dopoldne, in se na 11. in National Ave. pridružijo angleškemu sodrugom in potem skupaj odpeljejo na pikniški prostor.

Skupni odbor je že več tednov na delu, da pripravi vse potrebno za prvovrstno zabavo in postrežbo. Vstopnice so po 10c in so zvezane s srečolovom. Razdelilo se bo tudi tri nagrade in sicer 1. \$25.00, 2. \$10.00 in 3. \$5.00

Vabimo torej sodruge, sodružice in somišljenike k obilni vdeležbi. — Odbor.

Apel za prispevke v kampanjski fond

Poseben odsek Jugoslovanske socialistične zveze je po nalogu eksekutive naslovil članstvu klubov in društev vseh delavskih organizacij sledeči apel:

Nahajamo se v tretjem letu največje krize v zgodovini te dežele. Okrog 12 milijonov delavcev je brez dela, večina ostalih pa delajo po par dni na teden. Nad 40 milijonov oseb strada ali pa je v pomanjkanju, dasi je Amerika najbogatejša dežela na svetu. Ima neizmerna naravna bogastva. Polna skladišča in žitnice. Najmodernejše tovarne. Pridno delavstvo, ki pa je vrženo v največjo bedo vsled stupidnosti in požrečnosti vladajočega razreda, kateremu je profit Bog in navadno ljudstvo le predmet izkoriščanja.

Kapitalistični stranki — republikanska in demokratska — ki sta na vladi, ne storita ničesar izdatnega za omiljenje te strašne krize. Delavstvo je prepučeno usodi in miloščinskimi organizacijam, ki so večinoma brez sredstev. Vlada ina denar za vse, le za odpomoč lačnim in raztrganim delavskim masam ne. Za nas ve samo takrat, kadar je treba plačati davke ali pa kadar s svojo novo politiko zaplete deželo v vojno. Za vse to sta odgovorni obe stari stranki. Zdaj sta zopet pred vami, da jima zopet poverite vlado za nadaljna 4 leta. Dali bo izvoljen Hoover ali Roosevelt, je za delavstvo brez pomena. Resnične spremembe ne bo v vladi toliko časa, dokler si delavstvo ne zgradi lastne močne stranke in pošlje v postavodaje svoje zastopnike. Sele kadar se to zgodi, sme delavstvo pričakovati lepših dni zase in za svoje otroke.

Edina stranka, ki zastopa ljudske interese in bo v prihodnjih volitvah prišla v poštev

kot opozicijska stranka, je socialistična. Njena kandidata NORMAN THOMAS in JAMES H. MAURER sta stara, izkušena delavska borca. Imata zaupanje vseh poštenih in inteligentnih ljudi, ki želijo resnične socialne spremembe. Program, ki ga zastopata, je edini program, ki bi odpravil krizo in pomanjkanje ter prinesel masam delo, kruh in sigurnost obstoja. Naša želja je, da seznamimo s tem programom čimveč ljudi. Da se to doseže potrebujemo sredstev za širjenje kampanjske literature in prirejanje shodov. Zato je potreben denar. Stari stranki ga bosta dobili od kapitalistov, delavstvo pa mora podpreti svojo stranko.

Obračamo se torej na vas za prispevke. Obračamo se na društvo in posameznike. Prispevajte po svoji moči. Ves denar bo porabljen le za kampanjo, prispevki pa bodo izkazani v Proletarcu. Pišite ime in naslove razločno, pole in vsote pa pošljite po poštni nakaznici na: Jugoslav Federation S. P. 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

NAPREJ ZA DELAVSKO ZMAGO PRI VOLITVAH V NOVEMBRU 1932!

Za kampanjski odsek JSZ., Filip Godina, A. Garden, J. Lotrich, Chas. Pogorelec.

Oddajanje posojil

Demokratje v kongresu so zahtevali, da mora zvezna vlada publicirati, komu in na kaj da posojilo rekonstrukcijska finančna korporacija. V listih so to svojo zahtevo utemeljili z argumentom, da se boje, da bodo dobile posojilo proti dvomljivi garanciji tiste kompanije, ki bodo največ prispevale v kampanjski fond republikanske stranke.

Same preiskave

V Chicagu preiskujejo, v New Yorku, Washingtonu, Philadelphiji itd., in povsod je grafitarjem dokazan graft, kar stane občine države in zvezno vlado nadaljne težke tisočake, ne da bi se krukrom izpodbilo tla.

SOBRUGOM IN SIMPATIČARJEM V BARBERTONU IN OKOLIC.

Seja kluba št. 232 JSZ. se vrše saka drugo nedeljo v mesecu ob 10. dopoldne v dvorani društva "Domovina" na 14. cesti. Sodrugi, prihajajo redno na sejo in pridobivajo klub novih članov, da na ta način ustvarimo močno postojanko J. S. Z. emiljenike vabimo, da se nam pridružijo. Socialistična stranka je v tej deželi edina delavska stranka s konstruktivnim programom, s katerim si delavstvo lahko pribori boljše bodočnost in končno osvoboditev in mezdne sužnosti.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS AT 3724 W. 26th Street
1:30—3:30—6:30—8:30 Daily
Tel. Crawford 2212.
at 1858 W. 22nd Street
4:30—6:00 p. m. daily.
Tel. Canal 0164.
Wednesday and Sunday by appointments only.
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer—Call Rockwell 9200.

"New Leader"
angleški socialistični tednik.
Izhaja v New Yorku. Narečni-na \$2 na leto, \$1 na pol leta.
Najboljše urejevanje angleški socialistični list v Ameriki. Mnogo slovenskih delavcev ga čita.
Naročite si ga tudi vi. Narečni-no sanj sprejema "Proletarec".

Phone Lawndale 4872
Dr. Otis M. Walter
ZDRAVNIK IN KIRURG.
4002 W. 26th Street Chicago
Uradne ure od 1. do 6 pop. izvzemši nedelje.

Konferenca SOC. KLUBOV IN DRUŠTEV PROSVETNE MATICE V ZAPADNI PENNSYLVANJI
v nedeljo, 31. julija
OB 9. DOPOLDNE V SLOVENSKEM DOMU, MOON RUN, PA.
Popoldne ob 2. po konferenci bo predavala v isti dvorani **Anna P. Krasna**
Po programu **PIKNIK** v prid naše kampanje.
PRIDITE VSI!

"MOONLIGHT" PIKNIK
KLUBA ŠT. 114 J. S. Z. DETROIT, MICH.
V soboto 30 julija na **Travnikarjevi farmi, DEQUINDRE, BLIZU 11. MILE RD.**
Vstopnina 25c. Pričetek ob 8. zvečer.
Rojaki v Detroitu so vabljeni da se vdeležo tega piknika v obilnem številu. Fina zabava in dobra postrežba zajamčena.

TISKOVINE
SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
ATLANTIC PRG. & PUB. CO.
2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Tel. Lawndale 2012
A. H. Skubic, preds. — J. F. Korecky taj.
V naši tiskarni so tiska "Proletarec".

Izhaja vsak četrtek.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00;
za pol leta \$1.75; za četrlet \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu naj-
pozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev
v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Yugoslav Workmen's
Publishing Co., Inc.
Established 1906.Editor ..... Frank Zaits
Business Manager .... Charles PogorelecSUBSCRIPTION RATES:
United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75;
Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year
\$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 W. 26th ST., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2864.

546

Narodnostne manjine

"Vojna za osvoboditev in samoodločevanje narodov" je sicer premaknila mnogo mej, zatiranja jezika in šolstva narodnostnih manjšin pa je brzkone celo več nego pred vojno. Imperialisti so vladali svet preje in ga vladajo danes. Tudi borbe za narodnostne pravice se nadaljujejo kakor nekoč.

V Genevi, Švica, imajo narodnostne manjine poseben biro in organizacijo, zvana Kongres evropskih narodnosti. Več let so si prizadevale, da zainteresirajo ligo narodov sebi v prilog, toda liga je pač orodje velikih imperiaističnih vlad in zato glas zatiranih manjšin ni prodril daleč. Vršilo se je pod pokroviteljstvom lige sicer nekaj preiskav na Poljskem in tu in tam je posvarila kako malo državo, da naj ne odvzame narodnostnih pravic nobeni manjini, več pa ni hotela storiti.

Najhujše postopa z narodnostnimi manjinami fašistična Italija. Na drugem mestu je Poljska. Nedavno je imela omenjena organizacija narodnostnih manjšin na Dunaju kongres, kateremu je predsedoval primorski Slovenec dr. Josip Wilfan. On zastopa slovensko-hrvatsko manjino v Italiji. Svoječasno je bil poslanec v italijanskem parlamentu. To je bilo pred fašistično diktaturo. Na kongresu so bili zastopniki Baskov v Španiji, Židov na Estonskem, Latvi, Poljski in Rumuniji. Hrvatov, Macedoncev in Slovencev v Jugoslaviji, Kataloncev v Španiji, Litvincov in Ukrajincev na Poljskem in Rumuniji, Madžarov v Češkoslovaški, Jugoslaviji in Rumuniji, Slovkov na Ogrskem, Rusov v Estoniji, Latvi, Rumuniji ter Poljski, in zastopniki Nemcev na Češkem, Poljskem, Jugoslaviji, Italiji in drugih deželah. Zastopniki slednjih so bili najštevilnejši in nemške manjine tvorijo izmed vseh skupno največji odstotek. Iz podatkov, ki jih je objavil kongres je razvidno, da štejejo narodnostne manjine v Evropi okrog štirideset milijonov ljudi. Ene hočejo več pravic oziroma odpravo krivic in raznarodovanja v mejah države v kateri žive, večinoma pa zastopajo tendenco predruženja mej sebi v prilog. Edino, kar jih drži, je boj proti zatiranju. Primorski Jugoslovani npr. goje željo pridruženja k Jugoslaviji, medtem ko se zastopniki Hrvatov bore proti zatiranju svojega naroda v Jugoslaviji in eni odprto delujejo za odcep Hrvatske od Aleksandrove kraljevine.

versailski mir je dokazal, da se narodnostnega vprašanja v kapitalistični družbi ne more rešiti. Italija hoče biti močna vsled nacionalističnih in imperialističnih nagibov, in isto velja za vsako drugo deželo. Pod socializmom bo to odpravljeno in meje izgube svoj pomen. Pod socializmom ne bo za zatiranje narodnostnih manjin nikakega vzroka, zato bo z lahkoto prenehalo.

Kaj je socializem?

Socialistično gibanje stremi izvojevati svobodo delavskemu razredu, da bo v stanju osvojiti in upravljati industrijo v interesu vsega ljudstva. Temu pravijo socialisti "socializacija". Navadno državno lastništvo ali državna kontrola še ni socializacija, kajti tudi kapitalistična vlada lahko kontrolira "državno svojino". Socializem pride šele, kadar bo država in njena vlada sama na sebi izraz ljudske volje in ljudske odgovornosti ter delovala za ljudsko blagostanje. V taki uredbi ne bo več meja, ker bo ljudstvo različnih dežel in narodov živelo v medsebojni kooperaciji. Socializem pomeni socializacija in demokratično ljudsko upravo nad vsemi velikimi produktivnimi ter distributivnimi sredstvi ter prirodnimi zakladi.

Ameriška bogastva

Ameriška bogastva so tolikšna — ako ne večja, kakor pred par leti — cenjena na okrog 400 milijard dolarjev. Upravljajo pa jih industrialni in finančni "kapitani", kateri so se dolgo hvalili s svojo sposobnostjo. Zdaj, ko so ladje zavezili na pečine, nas tolažijo, da so se nesreče že dostikrat pripetile. Upoštevajmo to, bodimo potrpežljivi in patriotični ter čakajmo rešitve, če prej ne poginemo.

POSLEDICA TORNADA V KANSASU

Tornado, ki je obiskal okraj Washington v Kansasu, je porušil mnogo poslopij in pustil za seboj vse v razvalinah. Trije ljudje so izgubili življenje in mnogo je bilo ranjenih.

Stanje naših kulturnih društev

Poročal na IX. zboru JSZ 28.-30. maja 1932 Anton Garden

(Konec.)

Ker se ta referat tiče tudi naših pevskih zborov, naj spregovorim par besed o njih. Kolikor mi je znano imamo 27 aktivnih pevskih zborov (izven cerkvenih). Od teh 5 v Pennsylvaniji, 9 v Ohiju, 4 v Illinoisu, 2 v Michiganu, 4 v Wisconsinu in po enega v Coloradu, Californiji in Kansasu. Med temi je samo en močan zbor, ostali so pa manjši do srednje močni.

Kvaliteta večine zborov ni visoka, vsaj ne prvovrstna, ako sodim po zborih, ki sem jih slišal. Za to je več vzrokov. Kljub temu, da se radi ponasamo, da smo narod pevcev, je pri zborih le malo vztrajnih starih in dobrih pevcev, ki so temelj vsakega zbora. Nekateri, ki imajo posluš in glas, zgube zanimanje in prenehajo biti aktivni; drugi odstopijo vsled kakega osebnega nesporazuma. V slednjem slučaju odstopili pevci navadno prično "nagajati" bodisi, da ustanove novo pevsko skupino, kar običajno pomeni dva slaba zbora mesto enega dobrega, ali pa drugače delajo ovire. To je med našimi pevci ena največjih

slabosti, ki je odgovorna za obstoj striktno frakcijskih zborov med nami, kar na splošno slabi kvaliteto in gmotni uspeh koncertov. Vsak opazovalec naših pevskih zborov, posebno še, ako ima večletne izkušnje, bi lahko o tem veliko povedal.

Kljub našim hibam pa rine mo naprej. Brez njih bi seveda lahko imeli boljše zbere in bi lahko dvignili našo pesem na tisto stopnjo, ki po svoji lepoti zasluži. Ako bi bilo med pevci več smisla za izpopolnjevanje zborov tako po obsegu kot kvalitativno, bi lahko na glasbenem polju veliko več pokazali, vsaj v večjih naselbinah. Dobra zbor se ne zgradi čez noč, pač pa vzame leta. In to le, če ima zbor dobrega pevovodja in dober ter vztrajen pevski material.

S tem v zvezi bi priporočal, (ne temu zboru, ampak našim pevskim zborom) združenje manjših skupin v močne zbere. Na primer znana mi je naselbina s tremi zbori, ki so vsi trije skupaj komaj za en dober zbor — namreč le tedaj, ako bi imel pevce v rokah zmogel pevovodja, ki bi posamezne glasove dobro "izpili". (Takih naselbin bi lahko več našel.)

Ali sodelujete?

Kjerkoli dobite socialistične petičije, nabirajte nanje podpis, da pridejo naši kandidati sigurno na glasovnico. Povejte ljudem, da naj se podpisujejo pravilno, natančno tako, kakor so njih imena in naslovi navedeni v registracijskih knjigah.

Pridobite vse, ki so socialisti po mišljenju, da postanejo tudi člani socialistične stranke in aktivni v nji.

Pomagajte pri oglaševanju socialističnih shodov in razdelite kolikor največ mogoče strankinih kampanjskih letakov.

Jačajte klube JSZ, ker s tem jačate socialistično stranko.

Sirite Broletarca, ki je edini jugoslovanski socialistični list v Zed. državah.

Pomagajte pri zbiranju prispevkov v strankinih kampanjski fond. Ker mora JSZ zbrati v ta fond določeno vsoto, je potrebno, da vse prispevke pošljete skozi njen urad, četudi dobite nabiralne pole direktno iz kampanjskega urada v Washingtonu, ali iz kakega drugega strankinega urada.

Jugoslovanski delavci, kateri so pred 4. leti glasovali za Hoover in Smitha, bodo letos oddali svoj glas za socialistične kandidate in socialistični program, ako se bodo sodrugi in somišljeniki dovolj potrudili v agitaciji, da jih pridobijo.

Torej vsi v akcijo.

Naprej za socializem!

Proč s krizo in s kapitalizmom!

z izmenjavo not med zbori pa bi bilo potrebno, da bi vsak zbor poslal tajniku matice imenik svojega arhiva in kadar bi se kak zbor obrnil nanj za gotovo skladbo, bi jim tajnik lahko dal informacije, kje je dobiti ali pa posredoval med obojema zboroma.

Ta referat ni izčrpljiv. Dotaknil sem se le nekaterih vprašanj v zvezi s predmetom. Radi jasnosti pojmov je potreba razločevati med eno vrsto kulture in drugo. Zgodovinska naloga delavstva je, da se osvobodi meznega suženjstva in ustvari nerazredno človeško družbo. Poleg političnih in gospodarskih bojev nam pri tem stremljenju služijo tudi naša kulturna društva, katerih naloga je poleg vzgojevanja in zdravega razvedrila potom drame in pesmi, tudi vstvarjanje delavske solidarnosti. V sled tega naj bo na naših priredbah čimveč atmosfere zavednega delavstva. To pa je možno ustvariti le tedaj, ako smo dovolj močni v svojem pripravljenju in v svojih nastopih in pripravljeno stvar izvesti po določenih načrtih.

Konvencija J. S. K. J.

Dne 25. julija se prične v Indianapolisu, Ind., 14. redna konvencija Jugoslovanske katoliške jednote. To je ena izmed najstarejših jugoslovanskih podpornih organizacij in tretja po velikosti med slovenskimi. Njen glavni urad je na Elyju v Minnesoti. Nekateri priporočajo, da se bi ga preselilo v Duluth ali pa kam bolj v središnje. Konvencije se udeležijo nad 150 delegatov in glavnih odbornikov.

Kakor vse druge ima tudi JSKJ pred seboj težke probleme,

me, s katerimi se bo morala pečati delegacija. Bolniški skladi ji delajo neprilike in reforme bodo potrebne tudi v več drugih. Agitacija za pridobivanje novih članov je otežkočena zaradi krize in ustavljenega priseljevanja. Tudi gospodarsko je prizadeta.

V razpravah za prejšnje konvencije se je porabilo v glasilu mnogo prostora o vprašanju imena. Naprednejši člani so si prizadevali, da se bi črtalo iz imena JSKJ črka "K" (katoliška) toda niso nobenkrat uspeli. Katoliški duh je v tej organizaciji od početka jako močan, dasi je po svojih pravih že več let versko in politično nepristranska.

JSKJ se je dolgo ponasala, da ima izmed vseh najstrožnejši glavni odbor. Tudi v tem oziru se je nekoliko spremenilo, dasi nespornost v nji niso nevarni njenemu razvoju.

Letos sta imeli svoji konvenciji tudi SSPZ in HBZ. Prva je zborovala nad teden dni in druga preko dva tedna. Brzkone bo tudi konvencija JSKJ trajala dalj kot običajno. Delegaciji želimo pri njenem delu v korist članstva mnogo uspeha.

Osební in načelni boji

Joseph A. Siskovich je nam dne 11. julija poslal dolg dopis, čigar prvi del je priobčen v tej številki. V njemu omenja, da je poslal enakega tudi Prosveti. Tiče se boja, ki je po našem mnenju veliko premalo načelen pa toliko bolj osebni in način pisanja neetičen.

Za socialistično gibanje med Slovenci v Clevelandu bi bilo veliko boljše, ako bi bili prizadeti člani klubov JSZ vseskozi in povsod samo socialisti in se ne bi spuščali v vrtince malovaške lokalne politike ter plidkih osebnih bojev. To jim bi prihranilo marsikako poznejšo nepriliko, imeli bi uglednejše gibanje in Proletarec bi bil v Clevelandu razširjen kakor povprečno v vsaki drugi naselbini, ki ima aktivne klube JSZ.

Toliko na splošno mimogrede. Osební dopisi niso bili v Proletarcu še nikdar dobrodošli in uredništvo si je skoro v vsakem slučaju vzelo pravico koregiranja v toliko, da so bili primerni za objavo, ali pa jih je odklonilo.

Proletarec že od nekdanjega vodarja, da je tratenje prostora, če dva ali več listov, ki prihajajo med iste čitatele, priobčuje enake članke ali dopise. To je urednik tolmačil tudi proštemu zboru JSZ. Zaradi dopisnikove opombe, da je poslal enak spis Prosveti, v Proletarcu v prejšnji številki ni bil priobčen in ne bi bil priobčen tudi ako bi dospel začasno. Ker pa ga dozdaj v Prosveti še nismo opazili, ga objavi Proletarec, dasi se s takimi aferami neradi pečamo.

Nedavno je Enakopravnost naslovila J. A. Siskoviču več vprašanj, in na ta zdaj on odgovarja. Želi, da dopis priobčimo v četrti, kar z malimi popravki storimo, potem pa je ta zadeva, kar se osebnega boja tiče, za ta list zaključena.

Patriotizem med veterani vojna

V početku zbiranja vojnih veteranov v Washingtonu v njih demonstraciji za takojšen bonus ni smel noben radikalni govornik, tudi če je sam služil v armadi, govoriti v taborišču. Vodstvo demonstracije je uvedlo strogo disciplino in vojaški red. Ker pa postaja njih boj brezupen, je odstranjena tudi restrikcija proti shodom v taboru, kot prikazuje ta slika.

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PRIREDIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Na tem je krojaški pomočnik Sturm že govoril, da slovenskim delavcem ni treba druge narodnosti nego narodnost delavske stranke. Zelo živahna agitacija je vedno bolj bistrila razredne pojme. "Slovenec" je to agitacijo in razmerje slovenskih delavcev proti nji tako-le opisoval: "Iz Nemčije privandraní ali poslani agenti začeli so tudi v Ljubljani razširjati socialistične nauke. Proti veri in narodnosti so indiferentni. Glavni nagib njihov je nevoščljivost, ker so drugi bolj srečni. Slovenski socialisti sicer ne sovražijo vere in duhovnika, vendar bodo morali tudi to točko v svoj program vzeti. . . . O neki prekuciji sanjajo, pri kateri vsaj pri nas ne bodo imeli nikomur kaj vzeti. . . . Dalje opozarja katoliški list, da se na Nemškem snuje krščansko-socialna stranka, kakršni bi tudi on izrekel svoje simpatije ("Slovenec" 1881, št. 3-4). Liberalci so hoteli tudi to gibanje prezirati, čeprav jih je svaril neki ljubljanski dopisnik: "Meni se zdi, da ne storimo prav, če popolnoma preziramo socialno demokratično agitacijo mej nami, ker dela. . . . da bi se delavstvu odvzel ves idealen cilj in se gol in sam materijalizem postavil za namen politične borbe" ("Slovenski Narod" št. 4, 1881). V jeseni 1881 se je vršil na Dunaju obrtni shod, ki so se ga udeležili ljubljanski obrtniki, čeprav jim je dr. Tavčar odsvetoval obisk. Po povratku z Dunaja so ti obrtniki izdali proglas, da ustanove tudi v Ljubljani neki "Gewerbebund". "Slovenec" je bil proti nemškemu imenu in uradovano družstvo. "Narod" pa je nastopil proti temu, da porajajoče se društvo ne govori nič o povzdigi obrti, ampak samo o "političnem romanju po celem deželi, o sklicavanju političnih shodov, o postavljanju svojih kandidatov za vse volitve, o vplivanju na volilce. . . . o samem političnem rogovilstvu" ("Slovenski Narod" št. 277, 1881). Obrtna zadruga se je res oasnovala, a v njej so dobili narodnjaki večino in izvolili za predsednika rokavičarja Horaka. "Narod" je poročal, da sedaj preglašovani komunardi, ki so sami štirje, dalje rujejo in sklicujejo shode tam nekje pri mesarskem mostu. Ustanoviti hočejo še eno svojo zadrugo. Med njimi se odlikujeta zlasti Regali in krojač Železnikar, ki je bil nekaj časa v deželi prave francoske svobode ("Slovenski Narod" št. 292, 1881). V januarju 1882 so izkušali Regali, Železnikar, Hubmayer i. dr. ustanoviti socialno demokratično obrtno zadrugo, a je vlada ni potrdila. Pač pa so imeli svoje delavsko izobraževalno društvo, proti kateremu je baš takrat uvedla policija preiskavo, toda zaenkrat še brez uspeha. Faktično se je v tem društvu na tihem razvijal slovenski socializem. Dne 1. maja 1882 je začel Haderlap, izstopivši "Slovenec" urednik, izdajati "Ljudski glas", katerega namen je bil: potezati se za korist obrtništvu in kmetijstva na krščanski podlagi. Služil pa je v prvi vrsti Haderlapu za njegov literarni boj proti formalizmu Stritarjeve šole. V oktobru 1882 so list kupili slovenski socialisti. Dne 1. maja 1883 je začel izdajati krojač Kunc v slovensčini in nemščini "Obrtnika". Dne 19. marca 1883 so sklicali Železnikar, Sturm in Tuma v Ljubljani zopet delavski shod, na katerem so "zabavljali poslancem in doktorjem, da jezik in narod ni glavna reč, ampak kruh" ("Slovenski Narod" 1883, št. 65). Z meščanskega stališča je govoril Kunc za izobraževanje in za splošno volilno pravico. Shod je bil namenjen mestnim volitvam, pri katerih je kandidiral Regali, a je propadel. Tudi v aprilu prihodnjega leta so se slovenski socialisti pripravljali, da postavijo kandidate za mestni svet. V tem se je 22. aprila po Ljubljani raznesla novica, da je policija zaprla Železnikarja in Tumo, kterega je ovdal vajenec, da ima veleizdajniške spise v stari peči v drvarnici. Vsa Ljubljana je bila pokonci. Stare ženske so govorile, da sta zaprta socialista hotela učiti Antikristovo vero ("Slovenec" 1884, št. 95). Ta persekucija socialistov je bila v zvezi s splošnim avstrijskim preganjanjem socializma, ki je živahno naraščal. Iz strahu pred socializmom je celo parlament bil primoran dne 17. maja 1881 skleniti obrtni red, ki je dajal malo več varstva delavcu. Nedavno so avstrijski socialisti proglasili, da v Avstriji vse nazaduje, samo socializem napreduje ("Slov. Narod" 1884, št. 116). Dne 8. julija 1884 je zaprla ljubljanska policija še nekaj "anarhistov": Sturm, Dekvala, Hönigman, Breskvarja in Krieglja. Breskvarja so dolžili, da je dobil lani iz Benetk med grozdem anarhistične proklamacije. Dne 5. decembra se je začela proti ljubljanskim socialistom obravnava v Celovcu. Obtožnica je izvajala, da so Železnikar, Tuma, Sturm v izobraževalnem društvu govorili, da se po zakonitem potu ne da nič doseči za delavce. Pomoč da je samo mogoča, ako se razruši ves sedanji red.

(Dalje prihodnjic.)

Socialistična stranka ne vpraša, kakšna je tvoja vera, pač pa, ako si za borbo proti socialnim krivicam in za socialistični gospodarski sistem.

SMOLA KAPITA- LISTA MEJAČA

ADAM
MILKOVIČ

Humoristična
tragedija

(Nadaljevanje.)
2. V pasti.

Dragi stričko!

Kako sem bila vesela vašega pisma. Nu, danes je moj mali Peterček star ravno dve leti in pol in jaz sem ga z lahkoto naučila klicati n. pr. Peter Mejač. In če pa pokažem vašo sliko, vedno ves srečen zakliče: Očka! Očka! Tu je zelo lepo. Seveda sem tudi teti pokazala vašo sliko, teta trdi, da je mali Peterček popolnoma vam podoben. Kako sem se smejala! Tu na morju se sploh rada smejem...

Poljubčke in pozdravčke —
Suzana.

"Očka!" je ponovil Peter Mejač v nekem strahu. "Očka! Hm! Očka zna klicati. O kako sladko bi bilo to ime, ko bi ne bil človek tako nesrečen!"

Potem se je zamislil. Otroci da je počen njemu? Kako more to biti? Njena teta gotovo slabo vidi! Kako bi le mogla sicer reči, da je otrok podoben njemu? Streslo ga je. Pa ne, da je Suzana prelozila vso stvar na njegova pleča? Na pleča Petra Mejača, ki pri se tako dobri volji ne more postati oče — odkar je zapustil vojno bolnico, seveda. No, gotovo je bila to le mala šala, se je tolažil. Kajpada, na morju postane človek dobre volje in se pač lahko domisli tudi take le kake opasne šale... Hm, razveden pa sem vseeno, če se je tisti smrkavček že kaj popravil. Kakšen le bo, ko se vrne na jesen od morja domov? Gotovo bo črn! Na morju je toplo in ljudje počrne. Seveda bo črn, otrok se solnce še posebno rado prime. Tako je premišljeval in ko je stopal po stopnicah navzdol, je moral vesel in presenečen iztegniti desnico.

"Kaj je to sramota?" je razširil Peter Mejač oči. "Ako plačuje človek za nezakonskega otroka, kaj je to sramotno?"

"Ne, to ni sramota. Plačevati ni sramota, vendar pa marsikdo lahko sluti, zakaj plačujete! Je započel prijatelj vanj oči še ostreje.

"No, mislim tako po svoji uvidevnosti. Imam prijatelja, ki mora plačevati za dva otroka. Hm, ne pomaga nič. Otroci so na svetu in hočejo jesti."

"Da," je pritrdil Peter Mejač, "jesti hočejo. Ampak kakor se mi dozdeva ste v zmoti — zakaj vi se spozabljate; pozabili ste menda, da plačujem za otroka prostovoljno!"

"Da, to je lepše, kakor če človeka v to prisili sodišče. Pa pustimo to stvar!" je zamahnil z roko Peter Petrovič. "Mor da pa še umrje in potem vam tudi — prostovoljno — ne bo treba več plačevati. Poglejte, pri meni je drugače. Imel sem, oziroma žena je imela te dni že petega otroka, ampak meni ne more nihče ničesar očitati; zakaj poleg otrok imam tudi ženo! Zena! To je nekaj! Uganjate neumnosti po svoji volji — žena vas vedno ščiti pred svetom, da si ne more brusiti jezikov. Kaj bi ne bilo tudi za vas prikladno, da si nabavite še ženo? Kako mislite?"

"Mislim, da ste zelo srečni, ker lahko tako mislite," je skoro žalostno prikimal Peter Mejač. "Poznava se šele nekaj let. Upo- znajta ste me kot siromaka — ali da ste me videli preje! Jaz sem imel žensk — ho ni ga Turčina, ki bi mi bil kos... Pa je prišla vojna in ž njo moja usoda. Vojna mi je ugrabila sposobnost — revolucija denar! Kako naj bom srečen? Kako vesel? Vem, šele zdaj čutim, da plovem med onimi, ki sem jih nekdanj sovražil, med bednimi — le da je mene narava kaznovala še s hušnjim, še s strašnejšim... pa kaj bi vam pravil! Prokleta pònev! Fui!" pljunil je.

"Ne razumem vas."

"Vem, da ne. Povem vam le, da se čutim zlasti odkar sem zapustil vojno bolnico zelo zapuščenega. O da, tudi jaz se domislil čisto zakona, ampak," razširil je oči, "ostati moram samec! Moram! Kje pa naj dobim danes žensko, ki bi se lahko zadovoljila z invalidom?" "Brrr... Kolkoli je invalidov!" je krillil Peter Petrovič z rokama. "Če vam manjkata tudi obe nogi, jo dobite!"

"Da, potem se," je pritrdil Peter Mejač.

"Čudim se vam."

"Verujem. Naj vam povem da ženska lahko zahteva v zakonu od moža tudi take stvari, o katerih se ji z vami vred niti ne sanja, da jih je mogla nesrečniku ugrabit! Vojna. Fui! Fui! Prokleta pònev, fui!" (Dalje prihodnjič.)

Peter Petrovič na to ni odgovoril, le za ušesi se je popraskal, mislil si je menda svoje.

Ampak v kavarni mu je rekel s skoro skrivnostnim glasom: "Iz vsega kar ste mi povedali smatram, da ste zelo nesrečni. In zakaj se z dekletom vendar ne poročite? Ko bi bil na vašem mestu, hm, če je že tako: raje bi se poročil — zakaj nihče bi mi ne mogel očitati, da imam kake vezi z nezakonskimi otroki."

"Kaj je to sramota?" je razširil Peter Mejač oči. "Ako plačuje človek za nezakonskega otroka, kaj je to sramotno?"

"Ne, to ni sramota. Plačevati ni sramota, vendar pa marsikdo lahko sluti, zakaj plačujete! Je započel prijatelj vanj oči še ostreje.

"No, mislim tako po svoji uvidevnosti. Imam prijatelja, ki mora plačevati za dva otroka. Hm, ne pomaga nič. Otroci so na svetu in hočejo jesti."

"Da," je pritrdil Peter Mejač, "jesti hočejo. Ampak kakor se mi dozdeva ste v zmoti — zakaj vi se spozabljate; pozabili ste menda, da plačujem za otroka prostovoljno!"

"Da, to je lepše, kakor če človeka v to prisili sodišče. Pa pustimo to stvar!" je zamahnil z roko Peter Petrovič. "Mor da pa še umrje in potem vam tudi — prostovoljno — ne bo treba več plačevati. Poglejte, pri meni je drugače. Imel sem, oziroma žena je imela te dni že petega otroka, ampak meni ne more nihče ničesar očitati; zakaj poleg otrok imam tudi ženo! Zena! To je nekaj! Uganjate neumnosti po svoji volji — žena vas vedno ščiti pred svetom, da si ne more brusiti jezikov. Kaj bi ne bilo tudi za vas prikladno, da si nabavite še ženo? Kako mislite?"

"Mislim, da ste zelo srečni, ker lahko tako mislite," je skoro žalostno prikimal Peter Mejač. "Poznava se šele nekaj let. Upo- znajta ste me kot siromaka — ali da ste me videli preje! Jaz sem imel žensk — ho ni ga Turčina, ki bi mi bil kos... Pa je prišla vojna in ž njo moja usoda. Vojna mi je ugrabila sposobnost — revolucija denar! Kako naj bom srečen? Kako vesel? Vem, šele zdaj čutim, da plovem med onimi, ki sem jih nekdanj sovražil, med bednimi — le da je mene narava kaznovala še s hušnjim, še s strašnejšim... pa kaj bi vam pravil! Prokleta pònev! Fui!" pljunil je.

"Ne razumem vas."

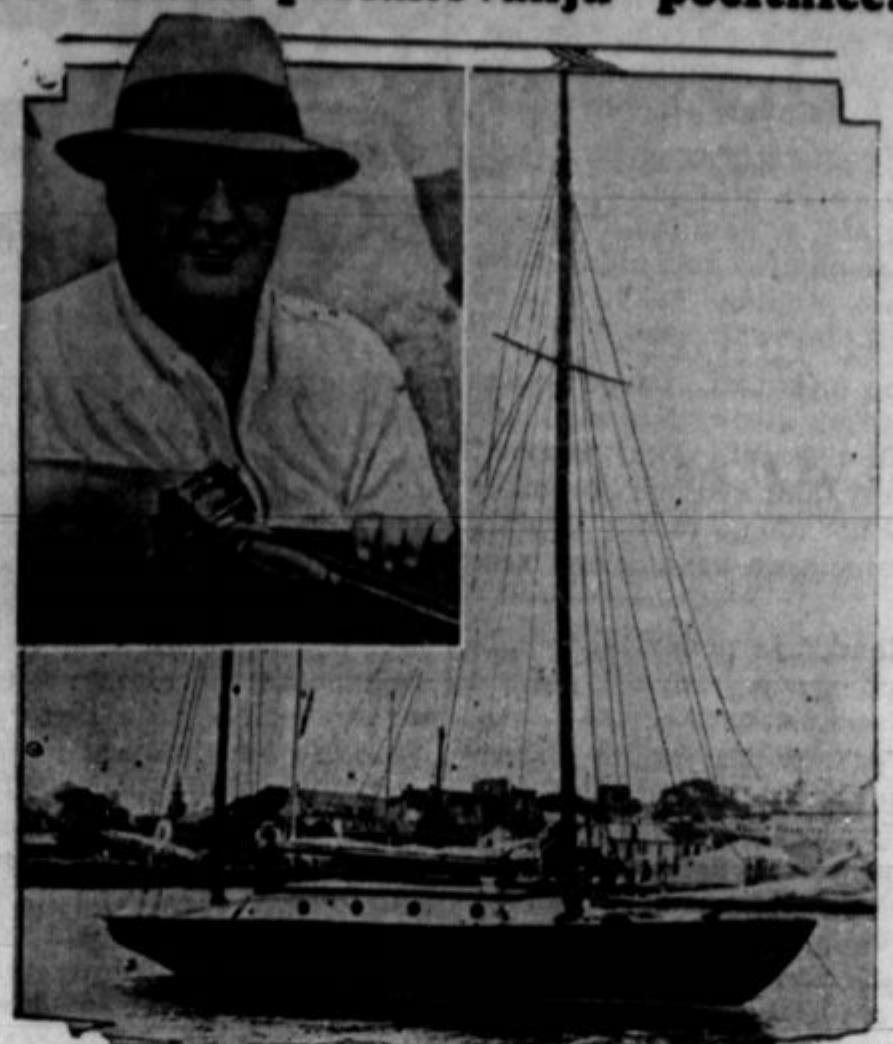
"Vem, da ne. Povem vam le, da se čutim zlasti odkar sem zapustil vojno bolnico zelo zapuščenega. O da, tudi jaz se domislil čisto zakona, ampak," razširil je oči, "ostati moram samec! Moram! Kje pa naj dobim danes žensko, ki bi se lahko zadovoljila z invalidom?" "Brrr... Kolkoli je invalidov!" je krillil Peter Petrovič z rokama. "Če vam manjkata tudi obe nogi, jo dobite!"

"Da, potem se," je pritrdil Peter Mejač.

"Čudim se vam."

"Verujem. Naj vam povem da ženska lahko zahteva v zakonu od moža tudi take stvari, o katerih se ji z vami vred niti ne sanja, da jih je mogla nesrečniku ugrabit! Vojna. Fui! Fui! Prokleta pònev, fui!" (Dalje prihodnjič.)

Po težkem pričakovanju — počitnice!

Newyoriki governer Franklin Roosevelt si je mnogo prizadeval, da dobi demokratsko nominacijo za predsednika Zed. držav. Dasi zanjo ni delal sam, ga je že pričakovanje toliko utrudilo, da se je takoj po konvenciji podal v svoji ladji s sinovi na vpetedneke počitnice. Reporterji pa ga spremljajo v večji ladji, ki so jo najeli, in poročajo dnevniku časopisju, kako se gospod governer in sinovi zabavajo in veselo zmage v novembru, že bo zmaga. Na sliki je Roosevelt in njegova barka.

Izjalovljen "dobrohotni" pogrom "Enakopravnosti"

Piše Joseph A. Siskovich.

Kadar se ladja potaplja, vse podgane na krov priliseže.

Anton Garden je izvršil svoječasno hvaležno in nepozabno delo za clevelandske Slovence s tem, da je napisal prvo poglavje o politični degeneraciji "Enakopravnosti"; zame je ostalo poglavje o njeni NOTORIČNI RAZPOROKI Z RESNICOLJUBNOSTJO. V razdobju obeh poglavij smo bili priča njenemu levo-desnemu kleeplaznju do zaželjene SKLEDELEČE! Opazili, notirali in komentirali smo o številnih golih žolča in zlobe katere je življala na svoje politične in druge nasprotnike, nekaj celo na nedolžne trgovce (glej "PAMET"), katera se je tiskala v njeni tiskarni. Pri nji velja kanibalsko pravilo: noben nasprotnik nima pravic, ki bi jo morali spoštovati. Nagnjena na sadistično zmoto, da z največjim veseljem verjame vsako neosnovano laž o svojih principielnih nasprotnikih ter vzame za dejanski dokaz, posebno če je jako podla in strupena.

V svojem članku o njenem "kavalirstvu" sem opozoril treznomislečo javnost na neetičen in nekavalirski prekliek, katerega je njen urednik sam tolmachil: "Ljudje bodo to razumeli za prekliek!" Sledila je običajna velika gnojnica nekavalirske jeze pomešana z žolčem — pravcati tornado laži. Vprašal sem se nehote: Ali glavni faktorji podpirajo smernice lista v njih privatne zlohote namene, zabavo in stimulacijo? Ali to njih pojmovanje časnikarske etike in zabave? Ali je "E." zanje nekaj lovski zabavni klub, načelni nasprotniki pa poljudna divjačina? To povodno neizrecnega veselja urednika "E." v napadanju socialistov in poštenih ljudi. Imeti mora pač okus kanibala v sebi. Želja, da mi škoduje, je zadobila obseg divje manije in vrgla list iz ravnotežja tako daleč, da je njegov urednik izgubil ves smisel časnikarske etike in dostojnosti.

Ko človek študira sestavo, delovanje in motive teh ljudi, tedaj spozna sile za tem grotesknim pojavom nebrzdane laži. V vsem slovenskem časnikarstvu ne najdem primere presenetljivi trmoglayosti, ki se

bi toliko branila laž ODPROTO, MOŽATO PRIZNATI. Urednik ve, Oglar ve, Medvešek ve, "priča" ve, vsi vedo, da je avtor dopisa "OKO" drugi, da sem nedolžen — pa se bedasto in trmasto branijo poštenega preklieka! Mesto preklieka dobil sem dve koloni in pol žolča in zlobnih podtikovanj in niti ene same besede v prilog izgnane resnice. Ta golida se blesti v "E." z dne 6. junija 1932.

Pomnite, da je to umotvor urednika, ki ni skušal biti niti malo pošten v aferi dopisa "OKO". Fundamentalni vzrok zlobnih laži o tem dopisu najdemo v sadistični želji po nepotrebnem maščevanju — v civiliziranemu boju s svojimi principielnimi nasprotniki. Nemalo pa v želji, da bi obglavljal svoje nasprotnike v kolonah "E." brez povoda. Nadaljni vzroki tičijo v nepravilnem pojmovanju uredniške odgovornosti javnosti — v prilaščanju sredstev, ki so pod častjo vsakega slovenskega urednika v Ameriki — L A Ž I ! Gostoljubnost napram lažem in politični degeneraciji je za ta list postala notorična ne samo v Clevelandu, temveč širom Amerike.

Povest se lahko malo podaljša. Urednik se je skrtil za žensko krilo in začel svoje zgrešeno strljanje. Ponudil sem čez tisočak v svrhu izobrazbe in olike urednika, ako doprinese sam dokaz — IN NI GA SE!

Danes njegovi "dokazi" štejejo in zaležejo ravne tolike kot če bi skušal porušiti Ljubljanski grad s snežnimi kepami. Hripavo in pojenjujoče lažnjivo kričanje poleguje, ljudje sodijo natočevanja za to kar so — za laži — napad se je izjalovil in "E." je za eno sramoto bogatejša do poštenega in odprtega preklieka!

V boljše spoznanje lažnjivega zakrilskega urednika "E." vzemimo X-Ray sliko in postavimo SODRUGOM IN SIKPATIČARJEM V CLEVELANDU.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše vsak prvi petek v mesecu ob 7:30 zvečer. Ženskega odeska prvi torek ob 8. zvečer. Miadinski angleški odesek vsak petek izven prvega ob 8. zvečer, vse v klubovih prostorih v S. N. D. Sodrugi in sodružice, agitirajte in pridobivajte novih članov — članicu kluba ter novih naročnikov v Proletarcu. V organizaciji in izobrazbi je naša moč.

vimo tega kavalirja pod drobnogled, da se ga pokaže za to kar je po zapriseženi izjavi — JAVNI LAŽNIK Sit lux!

Gdč. Irma Kalan je po umiljivi motivaciji nalagala Frank Oglarja, da je videla dopis s podpisom "OKO" v mojem stanovanju. Aranzirali so umetni sestanek pri Rogeju kjer je isto ponovila. Vatro Grill je bil tudi zraven. Pred materjo, mojo soprogo in menoj je priznala, da se je samo enkrat zlagala. Vsa solzna me je prosila naj ji odpustim in prijateljstvo ostane kot dosedaj. Mati je dvomila, da bi ji odpustil in da bi ostalo kot je bilo. Dal sem ji priliko, da krivico popravi. Preje in kasneje je "priča" povedala, da ste jo zvalili potom telefona v vaše mreže. Namen? P r o z o r e n, kavalirski urednik! Isti večer je svečano obljubila in kasneje ponovila, da če bo treba bo nastopila odprto, popravila vnebovpijočo krivico, da vzame vso krivdno nase in da jih ne bo izdala — toda urednik jo je prvi!

Urednik "E." vedoma laže ko trdi, da sem jo obtožil "izdajstva". Sama je povedala da temu ni tako. Spet ponavlja laž, ko piše o "groznji", da jo razobnam po časopisih. Kdo pa jo je bolj kot nerodni in nekavalirski urednik "E." in njeni "prijatelji"? Bil sem pripravljen vse pozabiti, vsem odpustiti, da se le preklieče — brez uspeha. Raje so jo revo izdali in spravili v živčno oslabelost ter nemalo povzročili bojezen njeni materi, ker so spravili njeni hči v neprilike. V kolikor se mene tiče, sem celo sugestiral, da naj se v preklieu zapiše besedo "informator" in bi tako rešili čast njih priče, samo da priznajo, da nimajo dokazov za njih zlobne in nesramne trditve. Spet nič! Žrtvovana in izdana od iste "E.", katero je spravila v zadrego s svojo neumno lažjo! Povedal sem uredniku in nji, da bom svoje ime branil, pa če je treba vse razgaliti, ako ne napravi kar bi napravilo vsako dekle, ki ji je za pravičnost.

Demagogični - sentimentalni stavek v tistem paragrafu je vreden ponatisa in komentarja. Glasi se: "Lahko si je predstavljati učinek takih besed na mlado dekle iz ugledne družine!"

Najprvo navedimo, da je odstavila mleko najmanj triindvajset let nazaj, potem pa vprašajmo urednika, kak je bil učinek in pritisk nanjo, ko se je PRVIC nepoklicno nalagala

Frank Oglarju? Kakšen je bil vtis nanjo, ko ste jo kot volkovi speljali, da je ponovila laž pri Roglju v njegovi navzočnosti? Kakšen je bil vtis nanjo, ko jo je sam urednik ozmerjal, ker ni hotela več biti orodje nesramne vaše časnikarske gonje proti meni? Urednika vprašam kakšen je bil vtis nanj, ko mu je njena mati zabrusila v obraz "lažnik", ona, ki sedaj ve vso resnico te najpoddnejše časnikarske gonje? Zakaj si je dal v izjavi "popolnoma brez krivde v zadevi"? Kje je uredniška moč? Kje kavalirstvo napram priči, katero ste pahnil v blato, sami pa bedasto razgaljeni obstali na veji?

Nadaljuje o "zaželjenih uspehih" in izjavi 5. maja. Spet debelo laže! Dal sem ji jo najprej prečitati. Zbegana od urednikovega zmerjanja in v strahu, da ne bo več imela dostop v njih "družbo", je rekla; da podpis, ako ne priobčim. Pristal sem in dodal lastnoročno tozadevno izjavo. Sama "priča" pravi, da urednik laže, ko piše, da je bila priča v "skrivališču". To je gdč. Irma Kalan povedala pred materjo, pred pričo podpisa, njenim soprogram in mojo soprogo. Čemu skrivališče za pošteno izjavo? Čemu beganje dekleta, g. urednik? Pomembno —. Me ne ni bilo zraven, ko je povedala da urednik laže!

Zaključuje s "sijajna poteza". Izjava nosi datum 5. maja 1932. Zelo važen datum vpricu vprašanju, zakaj nisem preje dal zapriseženo izjavo v liste. Nanovo: Videti in pokazati sem hotel javnosti vso nizkotno zlobo in lažnjivost lista, ki nosi ime "Enakopravnost", ne da mi pa ene vrstice prostora, da bi se branil napadov v nji. Ker mi ni bil znan zakon, da moram to storiti. Vprašam pa naobratno, zakaj pa je urednik preklial KOMAJ 25. MAJA, in to v skritem kotičku med oglasi!

(Konec prihodnjič.)

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA PEKARNA.
ANTON F. ŽAGAR, lastnik.
1724 S Sheridan Rd., No. Chicago, Ill.
Tel. 5524.
Gospodinjice, zahtevajte v trgovinah kruh iz naše pekarnice.

Pristopajte k
SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.
Naročite 4 dnevnik
"PROSVETA"
Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00.
Ustanovljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:
2657 S. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.

SLOVENCEM PRIPOROČAMO
KAVARNO MERKUR
3551 W. 26th St., CHICAGO, ILL.
(V bližini urada SNPJ in Proletarca.)
FINA KUHINJA IN POSTREŽBA.
KARL GLASER, lastnik.

NIČ VEČ NE ODLAŠAJTE!

Sodrugi, ojačite J. S. Z.! Če hočemo voditi uspešno kampanjo za socialistično stranko, potrebujemo klube v vseh naselbinah, kjer žive jugoslovanski delavci. — Čas za agitacijo je ugoden. Socializem je danes dnevno in svetovno vprašanje. O njem se povsod razpravlja. Razširite "Proletarca", ki je najboljša agitatorično sredstvo za pridobivanje novih bojnikov socializma.

Sto izvodov za dva dolarja

V agitacijske namene pošljemo sto izvodov "Proletarca" za dva dolarja. Naročite jih, kadar imate večjo sejo, veselico, shod, predstavo ali kako drugo priredbo, in jih razdelite med udeležence s priporočilom, da naj se nanj naroče. Pošljite naročilo pravočasno!

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA
2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Tel. Crawford 1382.
Pristna in okusna domača jedila. Črna smerna. Postrežba točna.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

JE
NARODNA TISKARNA
2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.
Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

RIM

Poslovenil Etbin Kristan.

(Nadaljevanje.)

In Pierre, popolnoma sam, je predel svoje sanje dalje. S počasnimi koraki je stopal po neskončni ravni cesti, katere otožno veličanstvo sestavljata samota in tihota. Povsem gola, povsem ravna se razteza v nedogled, v neskončnost Kampanje. Pred Pierrovim notranjim pogledom se je ponavljalo vstajenje Palatina; grobovi ob obeh straneh so se vnovič dvigali v bleščečem sijaju svojega mramorja. Kaj niso našli tukaj, ob vznožju tega stebra iz opeke, ki ima čudno podobo velike vaze, glavo velikanskega kipa, zmešane ga z odlomki ogromnih sfing? In ugledal je zopet kolosalni kip med silnimi, čepečimi sfingami. Dalje, v mali celici groba so odkrili lepo žensko figuro brez glave; videl jo je popolno, z obrazom, ki se je smehljaj življenju, polnemu sile in lepote. Od kraja do kraja so se dopolnjevali napis; čital jih je, razumel jih je brez težave in bilo mu je, kakor da se ozivlja v bratstvu s temi pred dvatisoč leti umrli. Tudi cesta se je obljubila, ropotaje so odtrali vozovi po tlaku, armade so s težkimi koraki stopale mimo, ljudstvo iz bližnjega Rima se je pehalo v vročinski razvnetosti velikih mest. Pod Flavijci, pod Antonijeveci, v veliki dobi cesarstva je bilo, ko se je Via Appia okrasila z vsem razkošjem svojih liki tempeljnih izklesanih in ozaljšanih grobov. Kakšna monumentalna pot smrti, kakšen dovoz je bila ta čudovita ravna cesta, kjer so veliki mrtveci sprejemali v Rim prihajajočega z izrednim pompom prah preživelega ponosa in ga sprejavali k živim! Kakšen vzvišen, svet vladajoči narod je to moral biti, ki je dal svojim mrtvim nalogo, naj povedo tujci, da se ne konča pri njem nič, niti mrliča ne, ki se ovekovčujejo v velikanskih monumentih? Temeljno zidovje trdnjave, stolp, ki meri dvajset metrov v premeru, da se vanj položi žena! Pierre se je obrnil in je na koncu krasne, bleščeče, od žalobnih mramornih palač obrobjene ceste natančno spoznal in daljavi se dvigajoči Palatin z lesketajočim se mramorjem cesarskih palač, z ogromnim kupom razkošnih stavb, katerih vsega močnost je vladala svet.

Ali zdaj je malce vztrepetal; med razvalinami sta se pokazala dva karabinerja, katerih ni bil niti opazil v tej puščavi. Kraj ni bil varen, zato so oblasti celo podnevi diskretno pazile na turiste. Potem je opazil še nekaj, kar ga osupnilo. Uzrl je duhovnika starca visoke rasti v črnem talarju z rdečimi obkvi in rdečim pasom, in na svoje začudenje ga je spoznal za kardinala Boccanero. Zapustil je bil cesto in je počasi korakal po ruši med visokim jamežem in velikim osatom; glavo je imel sklonjeno in je bil tako zatopljen v misli, hodeč med razvalinami grobov, katerih se je dotikala njegova noga, da ni niti opazil mladega duhovnika. Ta se je vlnudno odvrnil; bil je ves osupel, da ga je videl tukaj povsem samega in tako daleč od kima. Potem pa je uganil vzrok; za enim posopjem je namreč opazil težko, z dvema vrancema napreženo kočijo in negabčno poleg nje čakajočega lakajja v temni livreji, v tem ko ni voznik niti zapustil svojega sedeža. Spomnil se je, da se morajo kardinali, ker ne smejo v Rimu peš hoditi, voziti v kampanjo, če so hočejo privoščiti nekoliko gibanja. Ali kakšno ponosno žalovanje, kakšna osamelost, kakorekro odločena veličina je obdajala tega velikega, sanjarskega starca, kneza med ljudmi in pri Bogu, ki je moral hoditi v puščavo, med grobove, da je mogel vdihavati nekoliko večernega zraka!

Pierre je prebil že dve dolgi uri med grobovi; mrak se je spuščal z neba, in bil je še prča čudovitega solnčnega zahoda. Na levi se je od rumenega vodovodnega oboka presekan in v daljavi od albanskih, v lahkočnem rožnatem vzduhu se razblinjajočih gora zagrajena kampanja temnosivo pobarvala; na desni, proti morju pa je zapadalo sonec med malimi oblaki, za pravim otočjem zlata, ki je posulo ocean ugasle žerjavice. In vrh te neskončne plane črte kampanje ni bilo nič drugega — nič razun tega z rubini prepreženega safirnega neba. Nič drugega — ne grča, ne črede, ne drevesa. Nič razun črne silhete med grobovi stoječega kardinala Boccanero, ki se je močno povečana odražala od zadnjega škrlatnega solnčnega žara.

Zgodaj zjutraj se je Pierre v mrlični želji, da bi videl vse, vrnil v Via Appia, hotoč pogledati katakombe svetega Kaliksta. To je najznamenitejša krščansko pokopališče, in tukaj je tudi več papežev iz prvih časov pokopanih. Med oljkami in cipresami se gre navkreber po vrtu, napol obžganem od solnca, pa se pride do borne kočje iz desk in malte, v kateri so napravili malo prodajalno za verske predmete; tukaj pa so moderne stopnice, po katerih se gre primeroma udobno navzdol. Pierre je bil vesel, da je našel tukaj francoske trapiste, ki morajo čuvati te katakombe in jih kazati turistom. Pravkar se je frater pripravil, da bi šel z dvema francoskima damama, materjo in hčerjo, dol. Hči je bila dražestno mlada, mati še vedno

zelo lepa. Obe sta se smehljali, četudi nekam plašno, ko je menih prižgal dolgo, tenke sveče. Imel je zgrbljeno čelo, široke, krepke čeljusti trmastega vernika, njegove bledosvetle oči pa so izražale otroško nedolžnost njegove duše.

"O, gospod abbe, ravno prav prihajate... Če dami ne ugovarjata, se nam lahko pridružite. Trije bratje so namreč že z obiskovalci doli, torej bi morali predlogo čakati... V dobi najobilnejšega potovanja smo."

Dami sta vlnudno prikimali, on pa je dal duhovniku dolgo, tenko svečo. Niti mati niti hči nista mogli biti pobožni, zakaj postrani sta pogledali na črni talar svojega spremljevalca in sta postali nenadoma resni. Družba je šla dol in je dospela do nekakšnega zelo tesnega hodnika.

"Pazita, moji dami," je ponavljal menih, osvetljuje tla s svojo svečo. "Hodite počasi; tukaj so grički in opolzka mesta."

Potem je začel razlagati z jasnim glasom in z močjo izredne gotovosti. Pierre je molče prikorakal dol; grlo mu je bilo stisnjeno in srce je utripalo od razvnetosti. Kolikokrat se mu je v nedolžni semeniški dobi sanjalo o katakombah prvih kristjanov, o teh pribežališčih prvotne vere! In še pred kratkim, ko je pisal svojo knjigo — kolikokrat je mislil nanje, na to najstarejšo in najčastitljivejšo sled izza občine ubogih in preprostih, katerih povratek je propovedoval! Ali možgane so mu docela napolnjevala slike pesnikov, velikih pripovedovalcev, ki so opisovali katakombe. Videl jih je skozi povečevalno steklo svoje fantazije in si jih je predstavljal neznan: o velike, enake podzemeljskim mestom, s širokimi cestami in prostranimi dvoranami, v katerih so se lahko zbirale velikanske ljudske množice. A sedaj? V kakšno borno, skromno resničnost je zašel!

"Ej da," je odgovarjal frater na vprašanja matere in hčere, "nad meter ni široko, dvoje oseb ne more korakati vzpored. Kako so to kopalji? O, to je bilo prav enostavno. Zamislite si: Obitelj, pogrebna družba je otvorila grobnico. Torej, s cepinom je izklopala prvi rov v tem takozvanem mehkem lehnjaku. Vidite, to je rdečkasta, mehka, obenem pa vszrajna zemlja; lahko se obdeluje, ne prepušča vode, izkratka kakor nalašč pripravljena za ta namen, ter je čudovito ohranila trupa."

Pomolčal je ip pokazal z medlim plamenom svoje sveče v vdolbine, ki so bile na desni in na levi v stenah.

"Vidite, to so loculi... Izkopali so torej podzemeljski rov, napravili po obeh straneh te izdolbene druge vrn druge in polagali mrliča, navadno le v preprost prt zavite, vanje. Potem so namestili pred odprino marmornato ploščo in jo pazno zadelali. Sedaj je vse jasno, kajne? Če so se druge obitelji pridružile prvim, če se je družba povečala, tedaj so podaljšali rov in kakor se je polnil, tako so šli dalje; izgrebli so tudi druge, na desno, na levo, na vse strani; da, napravili so tudi globlje ležeče drugo nadstropje. Vidite, tukaj smo v hodniku, ki je dobre štiri metre širok. Seveda se človek vpraša, kako so mogli mrliča tako visoko dvigati. Ali niso jih dvigali; nasprotno, šli so niže in niže, prepokopali so zemljo dalje in dalje, čim so bile najnižje izdolbene polne. Tako se je zgodilo, da se je tukaj na primer v manj kakor štirih stoletjih izklopalo šestnajst kilometrov hodnikov, kjer more biti pokopanih več kakor milijon kristjanov; vsa rimska pampanja je tako podrita. Pomislite to, pa preračunajte."

Pierre je ves napet poslušal. Nekoč je bil ogledoval belgijski rudnik; tukaj je našel enake ozke hodnike, enak dušljiv, težak zrak, črno temo in prazno tišino. Le male sveče so brlele v gosti temi, katere niso mogle razsvetliti. Sedaj je razumel delo teh pogrebnih termitov, te na slepo srečo izkopane podganske jame; nadaljevale so se po potrebi, brez umetnosti, brez simetrije, kakor je zadelo orodje. Pri vsakem koraku so se pogrezala ali pa dvigala grbava tla, stene so bile čisto nagnjene; delali pač niso z lotom in kotnikom. Bil je le posel potrebe in usmiljenja naivnih, prostovoljnih grobokopov, nevednih delavcev, ki so s svojo neokretnostjo zapadli v dekadenco. To se je opazalo zlasti po napisih in slikah, ki so bile vdolbene v marmorne plošče. Človek bi jih bil lahko zamenjal z otročjimi risbami, s katerimi počekavajo pouličniki stene.

"Vidite, večinoma je zapisano le ime," je nadaljeval menih, "včasih ni niti imena, ampak besedi 'in pace'. Drugič imate naslikano prisodobno: Golob čistosti, palma mučenika, ali pa riba; njeno grško ime je sestavljeno iz petih črk, ki so začetne črke peterih besed: Jezus Kristus, sin božji, izveličar."

Pritisnil je mali plamen zopet k steni, da je bilo mogoče zaznati risbe: Palma je bila ena sama srednja poteza, kateri so bile pritaknjene male črtice kakor bodljike; golob ali riba sta bila označena z enostavnim obrisom, rep s kljukasto črto, oči pa s piko. Črke kratkih napisov so bile krive, neenake, brez oblike. Bila je okorna pisava nevednih in preprostih.

(Dalje prihodnjč.)

"Proletarec" je socialističen list, in zato ker je list načel, je obsovažen! Ako bi "Proletarca" hvalili ljudje, ki ga danes sovražijo, bi mu bilo v ponižanje, in ne bi bil pravi delavski list.

Sklepanja, ki so brez podlage in smisla

Kako Louis F. Truger razlaga radikalizem in prijateljstvo med rojaki.

(Konec.)

V tej številki je zadnji del Trugerjevega pisma. Vzelo je precej prostora, ali potrebno je včasih objaviti tudi take stvari, la čitatelji vidijo, kako delujejo naši nasprotniki zahrbtno, za kulisami, meneč, da jih nihče nepoklicanih ne čuje. Brez objave tega pisma bi širša naša javnost v Clevelandu in Chicagu ne vedela, kako goji "prijateljstvo" med rojaki odlični "narodni veljak" Louis Truger, in kako je spravil v zvezo z majno Comeback vse njemu neljubne Čikažane, dasi do objave tega pisma večinoma sploh vedeli niso, da obstoji kje na svetu taka kompanija. Ne bi ga čuli pretakati solze zaradi E. Kristana, in ne bi vedeli, kako je pred 23. leti "tulil" kot "nerazsoden mladenič s socialisti".

Nekoč je nas vabil v oglasih in dopisih v par slovenskih listih g. Zimmerman, da naj postanemo delničarji Proletarian Diamond Oil kompanije ter se otresemo kapitalističnega suženjstva s tem, da sami postanemo kapitalisti. Ker ne gojimo takih ambicij, smo ponudbo nič kaj prijazno odklonili in tisti denar namesto za delnice drugace porabili. A Louis Truger nam vseeno očita, da hočemo mi postati "gospodje kapitalisti". Tako za hudoorne nas ima, da sta mu Mussolini in Stalin angeljčka v primeri z nami. Je sicer neumna primer, brez vsake pametne podlage, ampak je Trugerjeva in je zanjo on odgovoren.

Če postane on kapitalist, za nas to ne bo nikake spremembe, kajti nasprotnik delavske gibanja je tako ali tako. In če bi dobil moč, bržkone bi on skušal posnemati Mussolinija, kar pa se ne zgodi, razen morda v kaki vlogi na odru. V ostalem želimo onim, ki so zainteresirani v tej ali oni majni, vsi srečo in mnogo uspeha. Ampak "superintendenti", ki rešujejo nesporazume v delniških družbah na način kakor je to storil L. F. Truger, po navadi siabo končajo svoj posel. V sledečem je zaključni del njegovega pisma in naša pika:

Prevdari Lojze kar sem ti tu omenil. Jaz ne iščem ničesar od nobene strani. Želim le, da bi se vsa ta razprtja poravnala lepim potom, in jaz sem gotov, da boš Ti napravil tako, da bo prav za vse. Tu gre za uspeh Tvojeje dela. Ne igraj nevarne igre, ker se je vselej zgodilo, da je bil igralec tisti, ki je izgubil. Bodi mož na svojem mestu. Ostani zvest svojemu Comeback; imej za tovariše ljudi, na katere se smeš zaneseti, na katere lahko zidaš vse in si zgradiš lepo stavbo uspeha. Ne podajaj se na pot trdega dela z ljudmi, kateri nimajo ničesar za izgubiti in vse za pridobiti. Parola radikalcev, takih, ki ne prevdarijo je: Naprej! Zgubiti ne morem ničesar, pridobiti pa vse. V podjetjih Ti stvar sam s seboj vrediš, namreč

kar se tiče vaše nove kompanije. Prej sem Ti že omenil, da je kar se te družbe tiče, vse še v megli, in če bi Ti novo družbo razpustil, bi vsa prešla avtomatično v pozabnost. Nihče bi niti ne vprašal o stvari, in vse bi šlo lepo izpod rok, kar se tiče tega. Toda drugo vprašanje pa bi bilo radi Franceta. Nerač bi videl, da bi se raztrosilo kaj v javnost, ker bi le škodovalo podjetju. Če hočemo, da bi šla stvar naprej, je potrebno, da smo skupni vsaj tisti, ki se zanimajo za podjetje ne toliko radi gmotnih kolikor radi moralnih ozirov. Če bodo delničarji in splošna javnost videli harmonijo med direktorjem, bodo imela vanj zaupanje in kjer je zaupanje je uspeh siguran.

Upam, da sem Ti odkrito povedal in da boš vzel vse kot dober nasvet prijatelja. Ne postavljam Te pred nikako obligacijo. Dovolj si že izkusil v življenju, dovolj krat so te že potegnili radi tega, ker si sam pošten in pošteno misliš, ker si pa predober, Te z lepimi in praznimi frazami speljejo na napačno pot. Jaz si celo stvar takole predstavljam: Ti si videl v Kržetu slabica, morda tudi človeka, kateri Te misli izrabiti in izigrati. Nikogar nisi imel, ki bi mu potožil ali mu zaupal težkoče. Pa si si mislil: ne gre tako, kot sem si želel. Gledati moram, da me usoda ne najde nepripravljenega. In kadar nima človek nikogar, ki bi mu dal korajže, podleže in postane fatalist? Ti si prišel v Chicagu v stik z nekdanjimi poznanici; v njih si videl vsled njih govorov nove pomočnike, pa si jim ponudil svoje. Vprašal pa si nisi, dali delaš pametno. Kajti v duševni depresiji je človek nespособen za trezne misli. In tako si se ujel v neljub položaj. Glej pa, da sedaj dobro premišliš, pretehtaj vse, potem pa se odloči. Tvoja glava Tvoj svet. Žel pa bi v Tvojem prihodnjem pismu čitati, da si svojo novo družbo razpustil ter posvetil vse svoje moči naši skupni Comeback. Tu je naše mesto, tu je naše delo in tu je tudi naš skupen uspeh ali pa skupen pogin.

Sedaj pa preidem k pismu. Ideja, da bi se vršila seja v Clevelandu bi bila za vsak drugi čas lepa, toda kot sedaj razmere stoji, bi Ti ne svetoval, da bi se vršila seja v Clevelandu. Če bi se, potem je razkol nezogiben, kajti nihče bi ne imel nobenega točnega programa. Na seji bi zavladalo splošno nezaupanje, beseda bi ne hotela iz jezika, vse bi šlo polovičarsko, ker bi vsak čutil, da si iskrenosti. Po mojem mnenju bi bilo najbolje, da se vrši še ta seja tam pri vas. Kajti čim manj je ljudi na seji, tem boljši so rezultati. Vse nejasnosti se bodo razbistrile; vse težkoče premostile in jaz sem siguran, da se bo, če se vrši seja tam stvar zavrla v zadovoljstvo vseh. Francetu morda bi ne bilo prav ljubo, toda veliko boljše bi bilo, da se vse nesporazume razčisti že v direktorski seji, da gre potem delniška seja naprej in da se ukrene vse potrebno ter napravi načrte za bodoče. Nam delničarjem ni potreba vedeti, kar je bilo, kakšni nesporazumi ali zapreke so se pojavljale. Če boš uredil tako, kot si si zamislil ter predložil svoje načrte, bodo isti sprejeti in potem se bo delalo v lepem redu in harmoniji. Direktorji je gospodar podjetja, tako rekoč varuh in on edini je kompetenten reševati stvari, ki se tičejo podjetja. Kar je bilo med Francetom in Teboj, med Jackom in Kržetom in med Jackom in Teboj, nas delničarje ne sme toliko zanimati, ker vem, da so pri vseh podjetjih težkoče in da je voditi tako podjetje kot je naše precej težavno, če nima človek pravega uspeha. Nas naj zanima, kako bo šlo podjetje v bodoče naprej.

Da bi se seja vršila v Clevelandu, bi Ti svetoval pa le pod pogojem, da ničesar, pridobiti pa vse. V podjetjih Ti stvar sam s seboj vrediš, namreč

ko, da bi nihče drugi ne vedel kot Ti, jaz in Jack. Potem bi videl vse natanko, spoznal bi kje je zapreka in razjasnilo bi se marnikaj, kar se potem pisma absolutno ne more. Jaz sam bi Ti imel mnogo povedati, kar bi Ti bilo v korist tudi kar se tiče druge strani. Tako pa več, da se v pismu le poglavitno piše.

Ponavljam: pisal sem Ti odkrito, brez hinavščine kot prijatelju, katerega želim rešiti pred razočaranjem. Premisli, prevdari, potem pa sam godi. Jaz sem pripravljen sprejeti kritiko in Tvoja pojasnila me bodo vedno zanimala in osvedočila ter uverila v Tvojo pošteno namero in namene.

Bodi iskreno pozdravljen od vseh, posebno od mene in družine, Tvoj Lojze.

Ne pozabi mi odpisati. N. B. To pismo je namenjeno le Tebi? Za vsebino ne ve nihče kot Ti in jaz.

ko, da bi nihče drugi ne vedel kot Ti, jaz in Jack. Potem bi videl vse natanko, spoznal bi kje je zapreka in razjasnilo bi se marnikaj, kar se potem pisma absolutno ne more. Jaz sam bi Ti imel mnogo povedati, kar bi Ti bilo v korist tudi kar se tiče druge strani. Tako pa več, da se v pismu le poglavitno piše.

Ponavljam: pisal sem Ti odkrito, brez hinavščine kot prijatelju, katerega želim rešiti pred razočaranjem. Premisli, prevdari, potem pa sam godi. Jaz sem pripravljen sprejeti kritiko in Tvoja pojasnila me bodo vedno zanimala in osvedočila ter uverila v Tvojo pošteno namero in namene.

Bodi iskreno pozdravljen od vseh, posebno od mene in družine, Tvoj Lojze.

Ne pozabi mi odpisati. N. B. To pismo je namenjeno le Tebi? Za vsebino ne ve nihče kot Ti in jaz.

Preveč revnih študentov

Albert B. Crawford, uradnik Yale univerze, je objavil statistično poročilo, v katerem pravi, da se ena tretjina študent na visokih šolah vzdržuje z zaslužkom, ki ga dobe za to ali ono delo v prostem času, študentov pa se rine skozi šole z delom za preživljanje in šolanje celo nad polovico. Crawford zatrjuje, da je to veliko preveč. Po njegovem mnenju naj bi se šolala le miadina, katero starši lahko vzdržujejo, od ostale pa le posebno nadarjeni fantje in dekleta. Mr. Crawford ima gotovo svoj vzrok za ta sklepanja, ampak v družbi, v kateri bodo razredi odpravljivi, bodo imeli do izobrazbe vsi enake priložnosti.

Priredbe klubov J. S. Z. in drugih soc. organizacij

JULIJ.

CHICAGO, ILL. — Izlet kluba št. 1 v nedeljo 24. julija v forest preserve nad Stežnarjem v Willow Springsu.

DETROIT, MICH. — "Moonlight" piknik kluba št. 114 JSZ v soboto 30. julija na Travnikarjevi farmi, 11 Mile in Dequendro St.

MOON RUN, PA. — Konferenca soc. klubov in društev Prosvetne mace v nedeljo 31. julija.

CLEVELAND, O. — Piknik soc. stranke v nedeljo 31. julija na Pitarjevi farmi.

AVGUST.

CLEVELAND, O. — Piknik kluba št. 27 JSZ in odsekov v nedeljo 7. avgusta na Močilnikarjevi farmi.

CHICAGO, ILL. — "Moonlight" piknik soc. pevakega zbora "Save" v soboto 13. avgusta pri Kogla v Willow Springsu.

POWHATAN POINT, O. — Zborovanje vzhodnoohijske konferenca JSZ koncem avgusta.

SEPTEMBER.

SALEM, O. — Piknik kluba št. 24 JSZ in konferenca št. 2, Ohio, v nedeljo 4. sept.

OKTOBER.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 24. oktobra dramska predstava kluba št. 1 v dvorani ČSPS.

NOVEMBER.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 27. nov. koncert "Save" v dvorani ČSPS.

DECEMBER.

CHICAGO, ILL. — Dne 31. dec. Silvestrova zabava kluba št. 1. (Dve priredbe kluba št. 1 v prihodnji sezoni: V nedeljo 5. feb. dram. predstava v ČSPS. Dne 12. marca angleški program v dvorani SNPJ. Dne 30. aprila koncert "Save" v dvorani SNPJ.)

(Tajnike klubov posimo, da nam sporoča datume svojih priredb, da jih uvrstimo v seznam.)

ČETRT MILIJONA PLAČE

Gene Sarazen, na desni na tej sliki, ki je odnesel prvenstvo v dveh tekmah v golfu, je podpisal kontrakt s newyorikim prometerjem, kateri mu garantira za prihodnji dve leti četrto milijona dolarjev plače. Tak je sport, če je obrnjen v komercialne svrha.

NAJVEČJA SLOVENSKA KNJIGARNA

CANKARJEVE IN DRUGE KNJIGE

Pišite po cenik PROLETAREC

Reports and Comments

Detroit Comrades at Work

The executive committee of the English Section of branch No. 114 and the secretary of club 114 met July 6, at the home of comrade Klarich to discuss various problems concerning our English Section.

Our membership campaign was discussed at length. Comrade Klarich reported that he already has two new members and that every comrade in the English Section will have to get their quota in order to reach the 100 mark before the end of the year. We now have 37 members in good standing.

Comrad Cesen, chairman of the entertainment committee stressed the need for a few more members on his committee as some of the present are inactive. Comrade Klarich stated that publicity about our English Section and its activities is lacking about 99 per cent. A publicity committee composed of comrades S. Menton, A. Grum, M. Klarich and V. Koss were elected at the regular meeting. Other problems were also dug into.

At the regular meeting of the English Section, 26 members and 3 comrades from branch 114 were present. From the English branch No. 1 we received an invitation to attend their picnic to be held on Sunday, July 24 at Forest Park on Dequindre Road between 11 and 12 Mile Rd.

For the County Central Committee, which is composed of all branches in Wayne county, comrade Cesen was elected. His co-workers on the entertainment committee will be R. Pregel, T. Ocepsek and V. Koss. The secretary reported that he has on hand 100 copies of The American Freeman (The Hoover Racketeering edition), which came to late for our last affair. One hundred copies of the campaign issue of Proletarec will be ordered and distributed at some of our doings. A debating team of comrades E. Menton and Raymond Travnik have been selected to meet the comrades of the English Section in Chicago.

Andrew Grum Jr., Detroit, Mich.

Nashe stavbinsko društvo je imelo v Kasparjevi banki čekovni račun v vsoti \$1,800. Ta denar je zdaj seveda pod upravo receiverja, toda ker dolguje naše stavbinsko društvo Kasparjevi banki \$7,000, ne izgubimo ničesar, ker se v tem slučaju kreditira naša vloga na dolg banki dolar za dolar.

Čekov zdaj ne sprejemamo in tudi izplačil ne delamo v časih, nego le v gotovini, dokler se razmere ne spremenijo. Tako je nam svetloval state department v Springfieldu, oddelku, pod čigar kontrolo spadajo stavbinska društva.

Delničarji, kateri zahtevajo da jim stavbinsko društvo izplača njih vlogo takoj, naj vzamejo to pojasnilo v obzir in predvsem dejstvo, da je njihov denar zavarovan s prvimi uknjžbami na vrednost, ki je vzhic krizi še vedno vrednost. Nobene nevarnosti ni, da izgubite. Obresti so visoke, kakršnih ne dobite danes ne v bankah in ne v "zlatih bondih". Ali na denar je treba počakati. Društvo izplačuje na podlagi dohodkov in potrebe posameznikov.

Kdor ima kaj denarja, da ga ne rabi, ali da ga je vzel iz bank in ima skritega doma, ali kje v varnostnem predalu, mu toplo priporočamo, da naj ga v svojo korist vložijo v Jugoslovanskem stavbinskem in posojilnem društvu. Kdor more, naj svoj delež redno odplačuje. Za svoje dolarje, ki jih imate v tem zavodu, vam ni treba biti v skrbeh, ker boste dobili vse, dolar za dolar in še obresti po vrhu.

John Zvezich, predsednik.

Nashe volilna kampanja Volilna kampanja socialistične stranke bo močna, če boste vsi, ki ste razredno zavedni, resnično sodelovali v nji.

Carinska vojna Vzlic vsakovrstnim konferencam za omiljenje napetih odnošajev v Evropi se carinska vojna nadaljuje. Italija je zvišala carino na blago, ki prihaja iz Anglije in Nemčije zaradi povečanja colnin v imenovanih deželama. Na enak način se ograjujejo vse druge v svojo in skupno škodo.

Norman Thomas has just written another book which you must read

AS I SEE IT 173 pp. BLUE CLOTH \$2.00 Sent postpaid from

Socialist party, 549 RANDOLPH ST. CHICAGO

Chicago, Ill. — Delavec, ki si nekaj prihrani, upravičeno vprašuje, kje bi najverjetne vložil svoje dolarje. Zaupal je bankam in spoznal, da takozvana državna ali federalna kontrola ne garantira varnost njegove vloge. Kako so nekateri banke vzlic "kontroli" poslovali, vidite lahko iz poročil o obravnava v dnevnikih listih. Velika poslopja iz marmorja in granita, z lepimi kovinastimi vrati, vsa razsvetljena od žarnic, so danes večinoma temna in na vratih je naznanjeno, da je zavod pod upravo receiverja. Letos je spet propadlo veliko bank. Vse zatrjujejo da so varne — dokler poslujejo.

Dne 14. junija okrog 11. dopoldne je prenehala posloovati Kasper-American banka, ki je bila ena največjih in najstarejših na zapadni strani Chicaga. Številni Slovenci in Hrvatje so imeli v nji svoje vloge. Bili so prepričani, da je ta banka s tako dolgoletnim rekordom popolnoma zanesljiva in varna. Marsikdo je tekom leta dvignil svoj denar v stavbinskem in posojilnem društvu ter ga dal banki na nizke obresti, češ, da ga bo lahko "vsak čas dvignil". Danes se kesajo, a je prepozno...

Adams State banka na 26.

Norman Thomas has just written another book which you must read

AS I SEE IT 173 pp. BLUE CLOTH \$2.00 Sent postpaid from

Socialist party, 549 RANDOLPH ST. CHICAGO

Chicago, Ill. — Delavec, ki si nekaj prihrani, upravičeno vprašuje, kje bi najverjetne vložil svoje dolarje. Zaupal je bankam in spoznal, da takozvana državna ali federalna kontrola ne garantira varnost njegove vloge. Kako so nekateri banke vzlic "kontroli" poslovali, vidite lahko iz poročil o obravnava v dnevnikih listih. Velika poslopja iz marmorja in granita, z lepimi kovinastimi vrati, vsa razsvetljena od žarnic, so danes večinoma temna in na vratih je naznanjeno, da je zavod pod upravo receiverja. Letos je spet propadlo veliko bank. Vse zatrjujejo da so varne — dokler poslujejo.

Dne 14. junija okrog 11. dopoldne je prenehala posloovati Kasper-American banka, ki je bila ena največjih in najstarejših na zapadni strani Chicaga. Številni Slovenci in Hrvatje so imeli v nji svoje vloge. Bili so prepričani, da je ta banka s tako dolgoletnim rekordom popolnoma zanesljiva in varna. Marsikdo je tekom leta dvignil svoj denar v stavbinskem in posojilnem društvu ter ga dal banki na nizke obresti, češ, da ga bo lahko "vsak čas dvignil". Danes se kesajo, a je prepozno...

the need of organization among the unemployed into Socialist leagues. The election was held next and comrade Kenneth Smith of Reading was elected executive secretary. Each circle was allowed one member on the executive committee and one junior member which makes the total number ten. The first meeting of the new committee, it was decided, is to be held Cleveland, prior to the National YPSL convention on July 22nd. For our headquarters, the city of Reading was chosen.

Now as to entertainment given us during our brief stay in Reading. On Saturday afternoon a baseball game was played between the Socialist and Green Valley teams. Saturday evening a "doggie" roast was held and Sunday evening a banquet given in honor of Reading's son and vice presidential nominee, comrade James H. Maurer, whom I had the honor of meeting personally. Comrade Eugene Haag acted as toast master. Movies were shown about the Vienna Sports Conference, Sinclair's Second Story Man was dramatized and Gymnastic Demonstrations were given by the Workers Gymnastic Group. A mass-meeting was scheduled for Monday afternoon but we Johnstowners had to leave early and could not participate in that affair.

Our return trip was made by way of Harrisburg and Gettysburg where we visited the battle fields and saw many interesting things. We saw a building that was erected in 1776, many others with holes shot through their walls, also the monuments that were put up by the different states in honor of those killed and the cemetery where the known and unknown soldiers are buried. As we had but one hour to visit thru these grounds we did not see all that we would have liked to. Any way we had a safe and sane fourth.

Frances Langerholc, Johnstown, Pa.

The Only Sane Solution Socialism means that every man ought to work; that every man who is willing and able to work ought to be given employment; that some provision should be made to take care of the worker and his dependents as long as jobs cannot be found for him; that by the sweat of his brow shall man eat bread and that no privileged class is entitled to eat for him the bread he earns, thus forcing 12,000,000 or more of the working class to starve and suffer miserable privations while the well-to-do Gold Barons sit back in their easy chairs, with their bellies full, and say derisively, "What are you going to do about it? Didn't we get the riches we have thru the help of the workers and in the name of the Almighty Dollar?"

Socialism means that every man who works is entitled to the full fruit of his labor; that the welfare of those who work is the most important question, and it is not just enough that our Constitution should guarantee the general welfare and happiness of all our people, or that these rights should be only words and not carried out, while a few overlook these rights and control the economic structure of our nation and grab for their exclusive use most of the profits not earned by the sweat of their own brow; that privately owned business fails to provide for the general welfare and has failed again and again, causing this country to suffer twenty or more major and minor depressions. We have had enough depressions and accompanying sufferings on account of the failure of privately owned business in the past and present. When will the present depression end and what about future depressions and misery to many millions of workers? We surely have suffered enough and will suffer more if we allow Business Moguls, grabbing all they can for their own gain, to continue their greedy methods, thus denying the workers their rights to enjoy the common things in life and a decent living.

We can truly say that depressions are the penalties any country must pay for the sins of private ownership of industry. The neglect of the welfare of the workers is the high way leading to depressions. There is only one sane and logical answer for the solution of these difficulties and that is collective (public) ownership, administration and operation by the government of the socially necessary means of wealth, production and distribution. This public ownership of industry does not include public ownership of private homes or private property. It applies only to those things which are used by the general public, such as street cars, railroads, factories, power plants, and natural resources. Under such socialistic control the worker will be able, and will be encouraged, to buy his own home and buy such things as enable him to really appreciate the joy of living, and not confine the benefits of this modern age to a comparatively few.

Those workers who agree with these ideas and do not do their share to eliminate the evils of the present faulty system of production and distribution, with its poverty, starvat-

ion and brutality, are really helping and encouraging the capitalists to make the condition of the workers even more severe. You can help stop the abuse of the workers by joining the Socialist Party and voting to put in our councils and legislatures those advocated by our Party. Workers living in West Park, Ohio, who are interested in our cause, are invited to join Branch No. 6 or Ward No. 33 of the Socialist Party. Frederic Augustine, West Park, O.

A Socialist "Get-together"

Sunday, July 24, the 5th ward branch and club No. 37 of Milwaukee will hold a joint picnic at Howard Park. Anyone wishing to attend and have no means of transportation should meet in front of the S. S. Turn Hall at 10 A. M. where automobiles will be available. The committee in charge of this picnic promises a good time to all. Bring your kiddies along as there will be free cracker jacks and ice cream given to them.

Because of the necessity of a joint meeting with the 5th ward branch for the purpose of voting on the referendum, the regular meeting of our English Section was postponed one week. The meeting will now be held on Monday, July 25, at Delicek's Hall. It is important that all members are present. The progress of every club largely depends on its attendance.

Anton Kamniker Jr., Milwaukee, Wis.

Socialist Party Picnic

A picnic sponsored by the Wayne County Socialist Party of Detroit will be held Sunday, July 24, at the new Forest Park, located on Dequindre, between the 11 and 12 Mile Rd. Free dancing, prominent speakers and a baseball game will be featured. Refreshments of all sorts will be available at the stands. All members and sympathizers are cordially invited. Let's make this picnic a great success.

Frank Cesen, Detroit, Mich.

Socialism on the Upgrade

During the week-end of Saturday, July 9, my father and I motored to Ambridge and Aliquippa where we visited the Uhernik, Lampich and Smrekar families. This being an agitation tour for Proletarec, these people not only welcomed us, but assisted us in our work for which we are very thankful to them.

On Sunday, August 21, the JSF conference of branches and lodges in eastern Ohio and W. Virginia will be held at the home of comrade John Kostrove in Powhatan Point. A picnic will be held in the afternoon and the proceeds made will be turned over to the conference treasury. Branches and lodges, affiliated with the Education Bureau are urged to elect delegates and have them present at this meeting. It is important that we all help build the Socialist party and spread its message to the people. The present crisis should be a lesson to the people and bring them to their right senses, that Socialism is the

Static Religion

City Parson (to sexton at the country church): "How are your evening congregations up here?" Sexton: "There ain't nobody comes to church Sunday nights. They all stays home and listens to the radiators."

Twenty "little blue books" by leading Socialists

on twenty phases of socialist thought and action

The LITTLE LIBRARY of SOCIALISM ONLY \$1.00!

- Socialism and the Farmer's Problem..... ALGERNON LEE
- Socialism and Culture .. UPTON SINCLAIR
- Why I Am A Socialist .. HEYWOOD BROWN
- Socialism and the City .. Mayor DANIEL W. HOAN
- Will Socialism End The Fvill of War? .. DEVERE ALLEN
- Pioneers of Socialism .. McALISTER COLEMAN
- Incentives Under Socialism .. G. D. H. COLE
- Socialism and the Trade Unions .. JAMES ONEAL
- Current Objections to Socialism Answered .. JOHN M. WORK
- The Socialist Goal .. FRED HENDERSON
- The Betrayal of the Workless .. McALISTER COLEMAN
- Can Socialism Prevail in America? .. JAMES ONEAL
- Forces Making for Socialism .. PAUL BLANSHARD
- Organizing the World for Socialism .. CLARENCE SENIOR
- Socialism and the Individual .. NORMAN THOMAS
- Socialism and Women .. MARION PHILLIPS
- The Practical Accomplishments of Socialism .. MORRIS HILLQUIT and NATHAN FINE
- The Practical Program of Socialism .. HARRY W. LAIDLER
- The Political Philosophy of Socialism .. MORRIS HILLQUIT
- Socialism and Communism .. NORMAN ANGELL

ORDER FROM:

PROLETAREC (BOOK DEPARTMENT) 3639 W. 26th STREET CHICAGO, ILL.

only solution to the present day problems.

A number of people have come to my father's door, asking him if he was the secretary of the branch and if they may join. They want to know more about the Socialist message and are willing to carry on its propaganda. Even a preacher came to our house. This shows that the people are wakening up. Let's do our duty, comrades.

Norman Thomas occasionally speaks over the radio. I advise the young people to tune in whenever the date and time is announced in our publications as his speeches will acquaint them more about Socialism.

Margaret Snoy, Bridgeport, O.

Something From Cleveland

Cleveland, O. — It has been quite a while since I wrote about our doings and a finally back on the job. In doing so I want to remind comrade Jane Fradel of the JSF convention held in Milwaukee. It was the first convention I attended and it was rather difficult for me to make a report. I didn't do as good as our comrade Jane would have done, but I tried my best. While at the convention I met many comrades and hope that at the next convention there will be still more and that it will be held in Cleveland.

The members of our English Section of branch No. 27 are looking forward to the Young People's Socialist League Convention which will be held here July 23rd and 24th. We intend to co-operate with the Yipsels in holding street corner meetings in different parts of the city. Some of our members haven't been attending meetings regularly, therefore, I appeal to all comrades to be present at the next meeting and help make a success of it.

On Sunday, July 31, the Socialist Party Picnic will be held at Pintar's Farm. Branch No. 27 will have charge of the refreshments. Everybody is assured of a good time. Let's all attend, help make this picnic a success to help carry on the cause of humanity. — Olga Vehar.

Cleveland Events

The Socialist party of Cleveland will sponsor a picnic on Sunday, July 31, at Pintar's Farm off E. 26th St., and St. Clair Ave. Bus transportation will take you free from the end of the St. Clair—Nottingham car line to the picnic grounds. Invite your friends.

On Saturday, July 23, and Sunday, July 24, the Young Peoples Socialist League will hold their National Convention in Cleveland. A convention banquet will be held Sunday, July 24, at 6:30 P. M. Reservations are fifty cents per person.

"Get signatures for petitions if you want the Socialist party of Ohio on the ballot," says comrade Kullman. The petitions must be turned in, he says at the picnic or before August 1, at room 305 Prospect 4th Bldg., 2072 E. 4th St. Everybody on the job!

Static Religion

City Parson (to sexton at the country church): "How are your evening congregations up here?" Sexton: "There ain't nobody comes to church Sunday nights. They all stays home and listens to the radiators."

City Parson (to sexton at the country church): "How are your evening congregations up here?" Sexton: "There ain't nobody comes to church Sunday nights. They all stays home and listens to the radiators."

Twenty "little blue books" by leading Socialists

on twenty phases of socialist thought and action

The LITTLE LIBRARY of SOCIALISM ONLY \$1.00!

- Socialism and the Farmer's Problem..... ALGERNON LEE
- Socialism and Culture .. UPTON SINCLAIR
- Why I Am A Socialist .. HEYWOOD BROWN
- Socialism and the City .. Mayor DANIEL W. HOAN
- Will Socialism End The Fvill of War? .. DEVERE ALLEN
- Pioneers of Socialism .. McALISTER COLEMAN
- Incentives Under Socialism .. G. D. H. COLE
- Socialism and the Trade Unions .. JAMES ONEAL
- Current Objections to Socialism Answered .. JOHN M. WORK
- The Socialist Goal .. FRED HENDERSON
- The Betrayal of the Workless .. McALISTER COLEMAN
- Can Socialism Prevail in America? .. JAMES ONEAL
- Forces Making for Socialism .. PAUL BLANSHARD
- Organizing the World for Socialism .. CLARENCE SENIOR
- Socialism and the Individual .. NORMAN THOMAS
- Socialism and Women .. MARION PHILLIPS
- The Practical Accomplishments of Socialism .. MORRIS HILLQUIT and NATHAN FINE
- The Practical Program of Socialism .. HARRY W. LAIDLER
- The Political Philosophy of Socialism .. MORRIS HILLQUIT
- Socialism and Communism .. NORMAN ANGELL

ORDER FROM:

PROLETAREC (BOOK DEPARTMENT) 3639 W. 26th STREET CHICAGO, ILL.

Kampanjski fond

J. S. Z.

V. izkaz.

V kampanjski fond JSZ. so v svrhu agitacije za naše kandidate in jačanje socialistične stranke, prispevali sledeči:

Imperial, Pa. Dr. št. 106 SNPJ, \$3; M. Morrison, 50c; po 25c: Margaret Jamnik, Anton Poljšak, Frank Kruhar, Frank Kerin, Frank Vidrih, Martin Gorenc, John Godeša, Frank Augustin, Terezija Ule, Frank Leban, Anton Bonach, Mary Verant, John Verant, Jennie Trusnovic, Anna Jamnick, Mary Orel in E. J. Drugmond; Joseph Trusnovic, 20c; po 10c: Jacob Žitko, Maks Božič, Anton Pavlovič, Rozi Jerman, Joe Treven in Jennie Zefran, skupaj \$8.60, (nabrala Margaret Jamnik in Mary Poljšak).

Detroit, Mich. Po \$1: John Dolenc, John Filipič (Cleveland), Frank Cesen, Anton Aniček in neimenovan; po 50c: J. Gorup, Tony Chesnik, Joseph Kotar, Anton Jurca, Joe Vidmar in Thom Petrich; po 25c: John Janc, Louis Urban, Katie Stimac, Joseph Tanko in Katie Branjec, skupaj \$9.25 (poslal Frank Cesen).

Chicago, Ill. Peter in Katherine Bernik, \$5; po \$1: Joseph Stebaly in Vinko Ločnikar; Justin Saitz, 55c; Joško Oven, 50c; po 25c: Leo Smagaj, Jack Podbevšek, Blaž Novak, Anton Trojar, Neimenovan, Mirko Ciganich; Thomas Svetlik, 20c; Frank Alesh, 15c; Anton Drešar, 10c, skupaj \$10.00 (nabral Justin Saitz). —Frank Zaitz, \$5; po \$1: John Gornik in Joseph Omerza; Neimenovan, 25c, skupaj \$7.25, (nabral John Rak).

Girard, O. Klub št. 222 JSZ \$10; po \$1: John Kosin in John Krasovec; Matija Leskovec 50c, skupaj \$12.50, (poslal John Kosin).

Akron-Kemmore, O. Joseph Jerab, 80c; Leo Bregar, 50c; po 25c: Vance Jerab, Alois Wallant, John O'Brein, Louis Wallant in M. Bolka; Neimenovan, 20c; Vincent Zurz Jr. 15c; po 10c: Max Slanovec, Matthew Janesh, Martin Podobnik, Matt Korsic, Vincent Zurb Sr., Frank Grulich; John Slanovec, John Anderluh in Joe Lovko; po 5c: Joe Brani-

PROSVETNA MATICA J. S. Z.

V fond PROSVETNE MATICE J. S. Z. so vplačala društva, socialistični klubi in druge organizacije v maju in juniju kot sledi:

Številka društva in kraj.	Vsota.
1, SNPJ., Chicago, Ill.	\$ 6.00
5, SNPJ., Cleveland, O.	12.00
10, SNPJ., Rock Springs, Wyo.	3.00
36, SNPJ., Willock, Pa.	4.50
81, SNPJ., Red Lodge, Mont.	3.00
121, SNPJ., Detroit, Mich.	6.00
126, SNPJ., Cleveland, O.	6.00
147, SNPJ., Cleveland, O.	3.00
177, SNPJ., Reliance, Wyo.	3.00
198, SNPJ., Willard, Wis.	6.00
244, SNPJ., Kaylor, Pa.	2.00
287, SNPJ., Burgettstown, Pa.	3.00
296, SNPJ., Bridgeville, Pa.	3.00
297, SNPJ., Raton, New Mex.	6.00
368, SNPJ., Power Point, O.	3.00
388, SNPJ., Purglove, W. Va.	2.00
451, SNPJ., Onnalinda, Pa.	1.50
562, SNPJ., Barton, O.	1.00
584, SNPJ., Milwaukee, Wis.	6.00
609, SNPJ., Arma, Kans.	3.00
611, SNPJ., Seattle, Wash.	1.00
689, SNPJ., Hutchison, Pa.	6.00
712, SNPJ., Johnstown, Pa.	3.00
181, SSPZ., Power Point, O.	3.00
217, SSPZ., Girard, O.	1.00
220, SSPZ., Detroit, Mich.	2.00
KLUBI J. S. Z.	
1, Chicago, Ill.	3.00
3, Ogleaby, Ill.	3.50
69, Herminie, Pa.	2.00
DRUGE ORGANIZACIJE.	
Soc. pevski zbor "Sava", Chicago, Ill.	2.00
Soc. pevski zbor "Svoboda", Detroit, Mich.	6.00
Skupaj	\$115.50
Tajništvo P. M.	

Adams State banka na 26.

PIŠITE UPRAVNIŠTVU!

Ako je v vašem imenu in naslovu, ki je prilepljen na listu, pomota, ali če se kaka številka izgubi, ali če ste dobili slučajno kak tiskovno pokvarjen izvod, nam sporočite v pismu ali dopisnici, da vamomo popravimo, oziroma, da vam pošljemo drugo številko lista. Naša želja je naročnikom ustrežati: Od njih pa pričakujemo, da nam vse morebitne pomankljivosti glede lista sproti sporoče.

sel, John Jankovich, Martin Bolka, Annie Jerman, skupaj \$4.00, (nabrala Jos. in Wance Jerab).

Springfield, Ill. Po \$1: Fr. Selak in Frank Kalan; po 50c: Joe in Mary Sustar, Anton Gorenz in John Ocepsek; po 25c: Matt Kmetz, Valentin Ovca, Louise Verba, Frank in Mary Ostrosnik, Josephine Čemažar, John Goršek, John Furlan in Joseph Golob; Frank Klasinge, 10c, skupaj \$6.10 (nabral John Ocepsek). —Joseph in Anna Ovca, 50c; po 25c: Frank Volk, Frank Krmelj, Mike Stimack, Jack Bezgovšek, Rozi Planinšek, Anna Bregar, Frank Čemažar in Joe Korošec, skupaj \$2.50, (nabral Frank Krmelj).

Auburn, Ill. John Homez, \$1.00.

Johnstown, Pa. Dr. št. 712 SNPJ, \$2.00.

Klein, Mont. Dr. št. 132 SNPJ, \$1.00.

Bear Creek, Mont. Dr. št. 112 SNPJ, \$2.00.

Fontana, Cal. Dr. št. 569 SNPJ, \$2.00.

Helper, Utah. Dr. št. 168 JSKJ, \$2.50.

Krayn, Pa. Dr. št. 174 SNPJ, \$5.00.

Detroit, Mich. Dr. št. 564 SNPJ, \$2.00.

Meadow Lands, Pa. Dr. št. 113 SSPZ, \$2.00.

Farrell, Pa. Dr. št. 262 SNPJ, \$2.00.

Staunton, Ill. Dr. št. 11 SSPZ, \$2.00.

Euclid, O. Dr. št. 450 SNPJ, \$2.00.

Imperial, Pa. Klub št. 31 JSZ, \$10.00.

Canonsburg, Pa. Klub št. 118 JSZ, \$10; Frank Samsa, \$1, skupaj \$11.00.

Powhatan Point, O. Klub št. 25 JSZ, \$1.00.

Skupaj v tem izkazu \$107.70, prejšnji izkaz \$205.38, skupaj \$313.08.

Opomba: Da se prihrani na poštini, bomo od zdaj naprej pošiljali iztis lista, v katerem bodo izkazani prispevki vsem, ki bodo kaj poslali v kampanjski fond namesto potrdil. Prosimo vse prizadete, da vzamejo to na znanje in ako bi se slučajno pripetila kaka napaka v izkazih naj to sporoče tajništvu JSZ. ali pa upravi lista.

Tajništvo JSZ.

Kje so vaši prihranki najbolj varni?

Chicago, Ill. — Delavec, ki si nekaj prihrani, upravičeno vprašuje, kje bi najverjetne vložil svoje dolarje. Zaupal je bankam in spoznal, da takozvana državna ali federalna kontrola ne garantira varnost njegove vloge. Kako so nekateri banke vzlic "kontroli" poslovali, vidite lahko iz poročil o obravnava v dnevnikih listih. Velika poslopja iz marmorja in granita, z lepimi kovinastimi vrati, vsa razsvetljena od žarnic, so danes večinoma temna in na vratih je naznanjeno, da je zavod pod upravo receiverja. Letos je spet propadlo veliko bank. Vse zatrjujejo da so varne — dokler poslujejo.

Dne 14. junija okrog 11. dopoldne je prenehala posloovati Kasper-American banka, ki je bila ena največjih in najstarejših na zapadni strani Chicaga. Številni Slovenci in Hrvatje so imeli v nji svoje vloge. Bili so prepričani, da je ta banka s tako dolgoletnim rekordom popolnoma zanesljiva in varna. Marsikdo je tekom leta dvignil svoj denar v stavbinskem in posojilnem društvu ter ga dal banki na nizke obresti, češ, da ga bo lahko "vsak čas dvignil". Danes se kesajo, a je prepozno...

Adams State banka na 26.

Norman Thomas has just written another book which you must read

AS I SEE IT 173 pp. BLUE CLOTH \$2.00 Sent postpaid from

Socialist party, 549 RANDOLPH ST. CHICAGO

Chicago, Ill. — Delavec, ki si nekaj prihrani, upravičeno vprašuje, kje bi najverjetne vložil svoje dolarje. Zaupal je bankam in spoznal, da takozvana državna ali federalna kontrola ne garantira varnost njegove vloge. Kako so nekateri banke vzlic "kontroli" poslovali, vidite lahko iz poročil o obravnava v dnevnikih listih. Velika poslopja iz marmorja in granita, z lepimi kovinastimi vrati, vsa razsvetljena od žarnic, so danes večinoma temna in na vratih je naznanjeno, da je zavod pod upravo receiverja. Letos je spet propadlo veliko bank. Vse zatrjujejo da so varne — dokler poslujejo.

Dne 14. junija okrog 11. dopoldne je prenehala posloovati

There is no Excuse for These Conditions

At the hearings before a committee of the United States senate, on federal emergency measures to relieve unemployment, conditions of suffering and privation were described which ought to bring the blush of shame to any intelligent American.

That adults could be permitted to be workless in this great country, and that men, women and children could be allowed to go hungry and disconsolate in the midst of plenty, is disgraceful to the last degree.

Minor measures which feed some of the starving and provide jobs for a comparatively small number of persons meet our approval; but we are by no means satisfied with such measures. There is no good reason why jobs should not be provided for all of the jobless. There is no reason why there should not be permanent prosperity.

Federal enactment and proclamation of a universal six-hour day and five-day week would help a great deal. It would spread employment and give jobs to practically all of the unemployed.

To achieve permanent prosperity, however, it is necessary to proceed with a program of socialization of industries.

This country has industrially evolved beyond the stage when it is possible to have prosperity under capitalism, if it was ever possible. As a matter of fact, it never was possible, but there was a time when it was more nearly so than now. Machinery has developed the industries to such an extent that individuals can no longer "go it on their own hook"; but have to work together and they can't do it when private owners own the industries and will not let them be operated. They could do it if they owned the industries together—that is, if the public owned them—and they would not have to struggle along with starvation wages.

Two things now stand in the way of this desirable consummation—greed on the part of the few and ignorance on the part of the many.

Do It Now

All parties are for the repeal of the eighteenth amendment, although they do not all say it with equal clearness.

That being the case, there is no need of waiting until the next congress is elected. By common consent the present congress, which is still in session, should not only start the repeal amendment on its way, but also amend the Volstead act, as to content, so as to turn the liquor business from the bootleggers into legitimate channels.

This would accomplish two things. It would to a large extent do away with the present unhappy state of affairs in which bootleggers control the industry. And it would take the question entirely out of national politics during the campaign, so that it would not confuse the discussion and consideration of other issues.

Then, after the amendment is repealed, the states could proceed to establish the dispensary system wherever the sentiment is strong enough in favor of it.

From every source, pressure should be brought upon congress, at its present summer session, to take this matter up and act upon it before adjournment.

This plan of procedure would expedite matters a great deal. If it were to be taken for granted that nothing could be done until the next congress is elected and seated, it might be a year from next November before anything could be done, although a special session next March would be possible. It might, in fact, be much later than a year from next November when the matter could be taken up, for a new congress naturally has a great many subjects to handle, and it might be several months after its beginning before the question could be reached. From every point of view, now is the time.

—The Milwaukee Leader.

Debts

The federal government still owes fifteen billion dollars in war debts. It is good and patriotic to borrow money to kill Germans; it is "damned communism" to borrow money to feed Americans. What we need is confidence, rugged individualism, and Yankee ingenuity in feeding the unemployed on 9c each a day. Those who don't like this country should go back where they came from. The unemployed who were born in this country have a heavenly home awaiting them, and by God, if they make trouble, the cops will help them get there quick!

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

Raising funds is a difficult job now that so many of our people are without work but we cannot get very far without funds. There are many ways of raising money. We have decided to go to the Forest Preserve in Willow Springs across from Red Gate Picnic Grove on Sunday, July 24, for a social the proceeds of which are destined into the campaign fund. There is no admission charge so we should gather our many people for a pleasant afternoon and evening in the open.

The Illinois coal miners are back in the bitter struggle for existence again. They have turned down a proposal for wage reductions and are ready to stand idle as long as it is necessary to compel the operators to recede from their present calculations. The men are brave. Having gone thru many bitter and disappointed conflicts before and having made so little money even at the higher wage scale they denounce the present proposals with anger. Here, they give their everything so that a few coal barons may become richer. And when hard times hit them they have to plead for the bare needs of life. No, that will not do. They have learned their lesson. Costly though every such experience may have been, they'll not let dishonest men ruin them and their families completely.

This Illinois wage battle may have one bad effect upon the miners Union. The operators might make a desperate attempt to bring non-union men into the field and succeed at that, because the government aid, both military and civil would be solid behind such a move. It is a cinch that \$5.00 a day diggers cannot compete with \$2.00 a day men. And if there was ever a chance to declare open mines the operators know that such a time is at hand now. Such a move, however, would solidify the rank and file who could challenge the operators to a lengthy battle. Out of all this, labor is gaining the knowledge that it has lacked. Men are beginning to see the need of political organizations. Even now, they are want to join the forces of protest against the system, against conditions against starvation. If we can get them unified and organized and line them up for our battle in the fall elections we will advance many knowledges, their cause for union well paid coal miners in the state of Illinois.

Norman Thomas pleaded with the radio listeners last Wednesday to stop Fascism, to stop the money men of Wall Street and to unite and wage battle against the Gold Dust Twins the Democratic and Republican Parties. With a clear likeable voice he brought the Socialist demands before the people of this country again.

Last week we told our readers that Garner wanted to steal a trump card of Hoovers but that Hoover wouldn't be caught napping. So Hoover re-

Answer Me That

Would a jackass starve because he stands up to his belly in grass?
No!
Right.
Would a monkey starve because he was surrounded by two many coconuts?
No!
Fine.
Would a bedbug starve because there are too many lumberjacks in his bunk?
No!
Correct.
Would a worm starve because the apple he occupies is too big for him?
No!
Great.
Would a maggot starve because the pile he lives in is too high, wide and juicy?
No!
You're getting better. Keep going.
Would free and independent American citizens starve because they raised too much to eat?
Sure! Can't you see 'em do it?
Right again.
Now can you tell me what's the difference between a jackass, monkey, bedbug, worm, maggot and a free-born American citizen?
If the others starved because they had more than they could eat, they couldn't vote for starvation, whereas the free and independent American citizen can and does.
You win!—Oscar Ameringer.

The worker who believes in capitalism is in precisely the position of the Negro before the Civil War, who believed in chattel slavery.

turned Garner's joker with compliments. While this was only another of those political tricks that are played often millions believed Garner meant what he had proposed—relief for the unemployed. Before Congress adjourned another bill giving the rich a couple of billion dollars more to throw out the frozen assets, which embodied the very things Hoover wanted was passed. Now the poor unemployed will continue going hungry while we add billions more to the corporations in order to pay dividends to its stockholders.

The Bonus Army made up of veterans of the world war, now in rags and without food and clothing who assembled in Washington to force Congress to pay them their bonus for making thirty thousand new millionaires while they were shooting off one another's legs and heads are still there even though Congress had gone to rest. The boys will get first hand information on the brilliant statesmen and this should serve to awaken their slumbering thinking capacities. We can yet expect that these patriots who served their country in what they termed "a needy time", will become conscious of themselves and millions of other workers and align to crush those who care for nothing but profits and dividends.

"You know, I'm not interested in such things," tells us one of our good friends, who has begun to wonder what's going to happen now that he's without a job. We have been telling him the makeup of things. Why he's out of work. Why we have depressions. Why workers must become interested or else you and the rest of us are doomed. Get interested. Don't just let everything go as a supposition that it must be so. By becoming interested you awaken that life that after all wants to live, work and be interested. If more people like this individual become interested we'll have a different story to tell.

Did anyone say that our government is one of favors? Sure. The precinct captain in our district after being pinned to the question had to admit that the rulers or officials are there to favor those who put them in office and look unjustly and with disfavor against all other citizens in their bondage. And how shrewd such lawless officials are. They have excuses for everything. They admit only that the people are fools and that they are doing what they do only because their jobs force them to do it. They have no principle to work and in most cases all such men are generally dishonest.

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

Friday night, July 22, the regular meeting of branch 1 will be held. All members are urged to be present as it is important to have the co-operation of all in the work that is being done. More workers are needed to solicit signatures for the Socialist and Farmer-Labor party petitions and at the street corner meetings held every Thursday night. Your help is needed NOW! Do your share. For the discussion period at this meeting, comrade Lotrich will review the Mooney and Billings case. Invite your friends.

On the hill just above Stezinar's Grove in Willow Springs, branch No. 1 is going to hold a picnic on Sunday, July 24. "It's going to be an afternoon of real frolic," the committee says. The net proceeds of this affair will be contributed to the Socialist Party campaign fund. Have your friends come out and join us.

Every night in the week street corner meetings are being held by branches of the Socialist party in different districts of Chicago. Last Thursday night five meetings were held, all of which were well attended. Greater interest for Socialism on part of the workers is shown as they readily accept our literature, listen to speakers and ask questions about the party organization.

Another Socialist picnic! This time in Girard, Ohio, given by branch 222 on Sunday, July 31. On page 2 an ad gives full details about this picnic and where it will be held. Slovenes in nearby vicinities are invited. A good time is assured to all. "Be there", says the committee.

Just as I was about to comment on the negligence for our English page contributors, in come their articles, as you see in this issue. From Detroit, Grum's article tells us that the young comrades are back in

action. They also selected a debating team, which no doubt can promise plenty of fight when challenged. In Cleveland the YPSL National Convention will be held, writes comrade Vehar. Members of their English Section of branch 27 will also participate in arranging street corner meetings soon. Margaret Snoy of Bridgeport is back again this week, describing the interest people have in Socialism in their city. The conference she writes about is important. Branches and lodges of that district should elect delegates. A contribution by comrade Frances Langerholc of Johnstown tells of some of the proceedings of the S. P. State Convention and YPSL Conference held in Reading and that a number of Slovenes attended. Occasionally we hear from Frederic Augustine of West Park, Ohio. He has an article in this issue. With all these contributors and many others whom we hear from, it is encouraging to note their interest in the Socialist movement. Let's keep it up!

Euclid, Ohio, may soon be credited with a Socialist branch. Members of the Cleveland and Collinwood branches in conjunction with Socialist sympathizers of Euclid arranged for a mass meeting held Wednesday, July 20, of which we hope to hear as successful in its purpose.

The SNPJ district Federation of Chicago will sponsor a picnic Sunday, July 31, at Stezinar's Grove in Willow Springs. Truck transportation at reasonable round trip rates will be at your disposal. Johnny Kochevar's orchestra will serve the rhythm for both old and young dance lovers. Admission tickets are 25c in advance and 40c at the gate.

Today the American Socialist party is still relatively small, but in its hands rests the future fate of the producing millions in this country.

Believe Them Both!

Here's what the Democratic platform says about the Republicans: "In this time of unprecedented economic and social distress, the Democratic party declares its conviction that the chief causes of this condition were the disastrous policies pursued by our government since the World War; of economic isolation; fostering the merger of competitive businesses into monopolies; and encouraging the indefensible expansion and contraction of credit for private profit at the expense of the public."

Just imagine the party of Raskob and Du Pont doing anything to hinder "private profit at the expense of the public!"

Here's what the Republican platform says about the Democrats: "The vagaries of the present Democratic House of Representatives offer characteristic and appalling proof of the existing incapacity of that party for leadership in a national crisis."

Just imagine the party of Hoover and Mellon talking about "incapacity for leadership!"

For the low-down on the sins of the Republicans, listen to and believe the Democrats. For the low-down on the sins of the Democrats, listen to and believe the Republicans. There is no way out for the workers of the country by supporting either. Only the Socialists offer effective leadership in the fight against the evils of private profit.

Is This a Dream?

During the summer of 1932 the people of the United States suddenly come to their senses. They see that the system upon which they have relied has failed to produce continuous prosperity and they decide to establish an entirely new method of operating industry in order to avoid war, distress and a violent revolution.

The ablest bankers, captains of industry and politicians agree to use their intelligence and energy to save the country, disregarding profit for themselves. A wave of new patriotism sweeps the entire nation; every effort is directed toward the defeat of the enemy, the depression.

Congress, having investigated the trusts and stock exchanges for many years, determines to end all speculation at once. Natural resources are taken by the government, the present private owners being compensated by government bonds bearing a low rate of interest. Small business is left in the hands of the present owners, but no one is allowed to make private profit out of transportation, iron, coal, oil, water power, public service, telephone or telegraph.

The economy of operation produces a surplus for the government and prices are reduced. Everything needed by the people can be produced by four hour work daily, leaving ample leisure for enjoyment. Everyone is guaranteed a living by the government; unemployment cases; old age is secure. The vast wealth of the country is evenly distributed by these means; no one is rich; everyone is comfortable; distinctions are based upon culture rather than on wealth.

The end is achieved with no bloodshed, no destruction of property, no period of distress. The change from capitalism, that operates for concentration of wealth, has been accomplished in five years instead of 20.

War has been abolished; individual and national security have been obtained through Socialism. —The Arbitrator.

The Parade of the Jobless Miserables

A Negro miner has been added to the number of living sacrifices to the mining oligarchy in Marietta, Ky. He gets a sentence of life imprisonment and goes to join Lightower and Jones or the United Mine workers who are serving the same sentences.

Across the border in west Virginia 600 miners and their wives and children have left their camp near Charleston. They appeared in vain to Gov. Conley and the county authorities for relief. The supply of bread ran out and the relief never had a chance to run out as it never began. So they are on a hunger march in search of bread.

We pass on to Pennsylvania, the barony of coal, steel and finance. Mike Hussie was an obscure man but he made the headlines at the age of 60. Out of work, he made a losing two year fight against hunger in a shack of old lumber and packing boxes near Pittsburgh. A crust of bread and two onions were his sole possession and the coroner's verdict was "starvation". Other miners facing the same fate may be placed on nearby farms if kind gentlemen with cash will part with it for this purpose.

So the parade of the jobless and the outcasts might be reviewed from state to state. In the nation they built and the civilization they have sustained by their labor, millions of workers have no more stake in it than the slaves had in the plantations owned by the Simon Legrees. If we can translate their misery into intelligent action there will be a huge rise in the Socialist vote next November.—The New Leader.

His Cure

The real cause of the World war was the fact that 20,000,000 men who didn't want to go to war and who had no reason for going to war, and who had nothing to gain and everything to lose by going to war were afraid to say "No" when they were ordered to go to war by a few hundred politicians who did not go to war.

Wars will cease when 20,000,000 men become brave enough to tell a few hundred politicians to go to—

—W. C. Potamith, in Dayton News.

Class hatred! I say Gold help the rich if ever the day should come when the workers hate them one-hundredth part as much as they hate the working men on whom they live.—Jerome K. Jerome.

THE MAN WHO MONOPOLIZES THE BRIDGE

